

วิชา ภาษาไทย

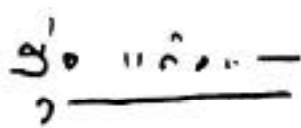
โครงการใบตองคล้องภาษา
ระดับชั้นประถมศึกษา

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๓ หมวด ๔ ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งเรื่อง ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการสาระความรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษา

การบูรณาการสาระความรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมนั้น ครูอาจารย์ ส่วนใหญ่อาจจะยังไม่คุ้นเคย เพราะวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนแต่เดิมนั้นเน้นการแยก ส่วนเป็นรายวิชา เป็นชั้นเรียน เป็นชั่วโมงหรือคาบเวลาที่ตายตัวมาช้านาน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนรุ่งอรุณ ได้เน้นการบูรณาการ สาระความรู้ต่างๆ เป็นองค์รวม การเรียนหนึ่งโครงการสามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ ไปสู่เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้อย่างประสานกลมกลืนทั้งเรื่องคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น มีความยืดหยุ่น ใน เรื่องเวลาเรียน มีการเรียนแบบคละชั้นที่ผู้เรียนต่างวัยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา และสอดคล้องกับแนวทาง การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ประสบการณ์ของ โรงเรียนรุ่งอรุณจะเป็นตัวอย่างและแนวทางให้ครูอาจารย์ทั้งหลายได้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดย บูรณาการสาระความรู้ต่างๆ เป็นองค์รวมนั้นเป็นเรื่องไม่ยาก ทุกคนสามารถทำได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียน รุ่งอรุณทุกคน ที่ได้มอบประสบการณ์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ล้ำค่านี้ เพื่อเผยแพร่แก่ครูอาจารย์ ทั้งหลายได้นำไปเป็นแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้บังเกิดผลกับผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชน ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป

(ดร.รุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

รุ่งอรุณ เปรียบได้กับสัญญาณแห่งอาทิตย์อุทัย
นั่นคือ เมื่อแสงเงินแสงทองแห่งรุ่งอรุณปรากฏขึ้นคราใด
วิถีเรื่องราวของแสงอาทิตย์ ย่อมฉายขึ้นสู่ความสว่างไสวในที่สุดนั้น
ฉันใดก็ฉันนั้น

เมื่อกัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการ
ซึ่งเป็นเหตุภายนอกและภายในถึงพร้อมทั้ง ๒ ประการ
จึงเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นๆ กำลังดำเนินไปตามครรลองของ ศีล สมาธิ ปัญญา
อันเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ในที่สุด

ส า ร บั ญ

คำนำ	๓
------	---

บทนำ

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีตัวอย่างโรงเรียนรุ่งอรุณ	๗
--	---

บทที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม	๑๗
๑ คืออะไร	๑๙
๒ ช่วยในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างไร	๒๐
๓ การสร้างหน่วยการเรียนรู้	๒๒
ขั้นตอนที่ ๑ วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา	๒๒
ขั้นตอนที่ ๒ สร้างแผนภาพความคิดหลัก	๒๓
ขั้นตอนที่ ๓ แผนการสอนรวม	๒๔
ขั้นตอนที่ ๔ แผนการสอนย่อยของครู	๒๖
แบบวัดและประเมินผล (ปผ.๑)	๒๖
แบบวัดและประเมินผลการเรียน	
รายบุคคล (ปผ.๒)	๒๗
แบบรายงานและการประเมิน	
การเรียนประจำหน่วย (ปผ.๓)	๒๘

บทที่ ๒

การวางแผนการสอน :	
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม	๒๙
๑ แนวความคิดสำคัญ	๓๑
๒ แผนภาพความคิดหลัก	๓๒
๓ แผนการสอนรวม	๓๖
๔ การวัดและประเมินผล	๓๙
๕ การยืดหยุ่นแผน	๔๒
๖ หยดน้ำแห่งความรู้	๔๓
๗ แผนผังหน่วยการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	๔๔

บทที่ ๓

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ	๔๕
---	----

ภาคผนวก	๕๙
---------	----

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม วิชาภาษาไทย	
--	--

บทนำ

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน :

กรณีตัวอย่างโรงเรียนรุ่งอรุณ

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่างโรงเรียนรุ่งอรุณ

๑ คำนำ

การที่สังคมไทยในปัจจุบัน เห็นความสำคัญของการศึกษาสำหรับเยาวชนผู้มีอายุตั้งแต่ ๖-๑๗ ปี โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้รับการฝึกฝนเล่าเรียนในระบบโรงเรียน เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีความรู้พื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนและดำรงชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังเช่นที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แล้วนั้น โดยหวังว่า ภายใต้อาณัติมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาสำคัญ (๔ รายวิชา) ในระดับช่วงชั้นต่างๆ ที่ถือว่าเทียบเท่ามาตรฐานสากลนั้น จะเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้เรียนรู้เป็น กล่าวคือ รู้เท่าทันองค์ความรู้ต่างๆ และมีอิสรภาพทางปัญญา พอที่จะประมวลความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมได้อย่างแท้จริง

เพื่อให้เป็นเช่นนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำมาตรฐานแกนกลางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานขึ้น (ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔) มีลักษณะเป็นเพียงมาตรฐานแกนกลางเพื่อเอื้อให้สถานศึกษาต่างๆ สามารถพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของตนต่อไปให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายอยู่ที่มาตรฐานเชิงคุณภาพในทุกมิติของผู้เรียน ซึ่งจะกำหนดได้ด้วยมาตรฐานสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชาหลัก (๔ รายวิชา) และมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น (อายุ) เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้พร้อมทั้งพัฒนาเนื้อหาสาระของหลักสูตรขึ้นเองอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานแกนกลาง และรักษาคุณภาพไว้ได้โดยทั้งถึงกัน

๒ แนวคิดของการปรับปรุงหลักสูตร

การศึกษาพื้นฐานของเยาวชนไทย เป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการวางรากฐาน “การเรียนรู้เป็น” ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ซึ่งมีได้เป็นไปเพียงมิติแห่ง “ความรู้” เพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็น “กระบวนการพัฒนา” ด้านความคิด สติปัญญาและจิตใจไปพร้อมกัน ดังนั้น ภารกิจของโรงเรียนและครูผู้สอนจึงควรช่วยผสมผสาน “ความรู้” และ

“กระบวนการ” เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมให้กับผู้เรียน แต่ละวัย แต่ละรายวิชา โดยครูเป็นผู้ออกแบบวางแผน “หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม” ขึ้นอย่างครบวงจร และเป็นไปตามหลักสูตรรายวิชา เพื่อใช้เป็นแผนการเรียน การสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงได้อย่าง ต่อเนื่องครบถ้วนทุกมิติ

ในการดำเนินการประมวลหลักสูตรรายวิชาดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตและลำดับชั้นตอนของเนื้อหาสาระ ดำเนินการควบคู่ไปกับการกำหนดจุดประสงค์การบรรลุผลการเรียนในแต่ละชั้นตอนนั้นๆ ของแต่ละระดับชั้นทุกรายวิชา คือ รายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ (และภาษาที่ ๓) ดนตรีไทยและนาฏศิลป์ ดนตรีสากล ศิลปะและทัศนศิลป์ พลศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถตรวจเทียบเคียงกับมาตรฐานด้านสาระวิชา และมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น (ตามมาตรฐานแกนกลาง) ได้ ผลที่ปรากฏจากการเทียบเคียงครอบคลุมเนื้อหาสาระไว้อย่างกว้างขวาง และสามารถลงลึกได้ เนื่องจากวิธีการที่เชื่อมโยงเนื้อหาเข้าเป็นชุดขององค์ความรู้หนึ่งๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า แนวทางการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวมนั้นเป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานแกนกลางได้เป็นอย่างดี

๓ หลักการของการปรับปรุงหลักสูตร

การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรก็เพื่อให้มีแนวทางหรือกติกาเบื้องต้นที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนได้ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียงกัน จนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันได้ในที่สุด หลักการที่ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

- ๓.๑ **มาตรฐานหลักสูตรรายวิชา (SUBJECT ORIENTED)** แต่ละโรงเรียนทำการวิเคราะห์และประมวลผล การศึกษาและทดลองปฏิบัติรายวิชาในทุกระดับชั้น (เรียงตามลำดับระดับชั้น) และสรุปเป็นหลักสูตร รายวิชา ได้แก่ ๑. วิชาภาษาไทย ๒. วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๓. วิชาวิทยาศาสตร์ (ธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา) ๔. วิชาคณิตศาสตร์ ๕. วิชาภาษาอังกฤษ ๖. วิชาศิลปะและ ทัศนศิลป์ ๗. วิชาดนตรีไทย นาฏศิลป์ ๘. วิชาดนตรีสากล ๙. วิชาพลศึกษา ๑๐. วิชาเทคโนโลยี สารสนเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพื่อบ่งบอกแนวคิดหลัก ขอบเขตและองค์รวม ของเนื้อหา จุดประสงค์การบรรลุผลการเรียนรู้ของเนื้อหาตามระดับชั้นนั้นๆ โดยละเอียด เพื่อให้ เป็นแนวทางด้านเนื้อหาสาระ และเป้าหมายเชิงคุณภาพของผู้เรียนตามลำดับแต่ละชั้น

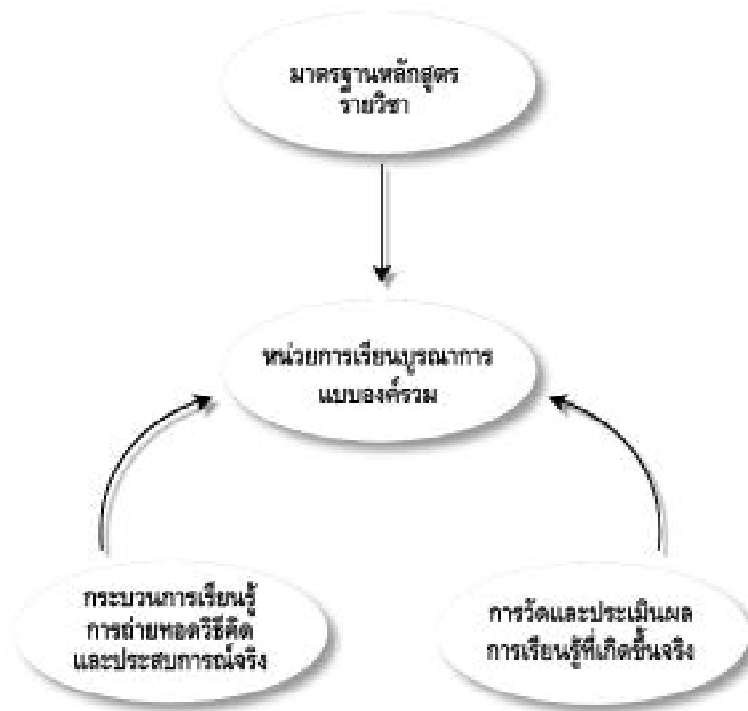
๓.๒ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม (INTEGRATING OR THEMATIC BASED UNIT OF CONTENTS) จากมาตรฐานหลักสูตรรายวิชาในข้อ ๓.๑ ซึ่งได้บ่งบอกทิศทาง เป้าหมาย ขอบเขตของเนื้อหาสาระในแต่ละระดับไว้แล้วอย่างชัดเจน ครูจะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ช่วยให้สามารถนำมาออกแบบสร้างหน่วยการเรียนรู้ โดยทำการศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจ เพื่อระบุ “ความเชื่อมโยง” ต่อเนื่องของเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กันเป็นองค์รวม (ตามธรรมชาติและความ เป็นจริงขององค์ความรู้ชุดนั้นๆ) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงที่มา-ที่ไปและความสำคัญของเรื่องราว นั้นๆ ซึ่งมักจะมีคุณค่าต่อบุคคล (รวมถึงผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม) ผู้เรียนจึงจะสามารถเข้าใจและ ประมวลภาพรวมของมวลสาระนั้นๆ ในหลากหลายมิติได้ และอาจเชื่อมโยงกับมวลสารอื่น ๆ ได้ ด้วยตนเอง ทั้งนี้ครูจะเป็นผู้พิจารณากำหนดโครงเรื่อง (THEME) ให้เหมาะสม โดยจะมีความกว้าง หรือลึกซึ่งเพียงใดขึ้นอยู่กับวัยและภาวะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๓ สร้างกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดวิถีคิดจากประสบการณ์จริง (ACTIVE LEARNING) ระหว่าง ครู-นักเรียน-และสื่อจริงตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมนั้นๆ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้ นี้ ถือเป็นหลักการสำคัญสำหรับทุกระดับและทุกรายวิชา แต่อาจจะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ดีครูทุกคนจะได้นำหลักการนี้ไปใช้เพื่อการออกแบบและสร้างแผนการเรียนการสอน ซึ่งผสมผสานวิธีการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยอาศัยความเข้าใจของครูที่มีต่อธรรมชาติ การเรียนรู้ และเจตจำนงของผู้เรียนตามวัยนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก และร้อยเรียง จัดลำดับ กิจกรรมลักษณะต่างๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและสามารถบรรลุจุดประสงค์นั้นๆ ได้ โดยที่ นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำหรือร่วมปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นด้วยตนเอง ตามแผนการเรียนการสอน จนประจักษ์รู้ เช่น การลงมือทำชิ้นงานหรือโครงงานหนึ่งๆ ที่ต้องใช้ทักษะต่างๆ ตั้งแต่การสังเกต เปรียบเทียบ บันทึก วิเคราะห์ ทดลอง ประมวล สรุปผลด้วยตนเอง หรือการทำงานชิ้นใหญ่ ร่วมกันเป็นทีม การออกศึกษาภาคสนาม (ครูได้ศึกษาเตรียมการไว้ก่อนแล้ว) และการบันทึก ประสบการณ์ตามใบงาน ตลอดจนการฝึกฝนทำแบบฝึกหัดหรือการทดสอบเพื่อเกิดความแม่นยำ และความชำนาญ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละวิธีการจะนำไปสู่เป้าหมายและ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่หลากหลายในทุกมิติ เช่น มิติของพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ความ คล่องแคล่วในการปฏิบัติ การบริหารเวลา ความมุ่งมั่น ตั้งใจ และประสิทธิภาพของการทำงาน มิติ ด้านความเข้าใจและความแม่นยำในเนื้อหาสาระหรือด้านคุณภาพทางสติปัญญาาระดับต่างๆ เช่น การคิดเชื่อมโยง การคิดแก้ปัญหา การสืบค้น การประมวล สรุป เป็นต้น

๓.๔ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง (AUTHENTIC ASSESSMENT) จากจุดประสงค์ การบรรลุผลการเรียนในหลักสูตรรายวิชาดังกล่าวในข้อ ๓.๑ เพื่อเชื่อมโยงลงสู่การปฏิบัติจริง กระทำโดยการแยกจุดประสงค์นั้นๆ ลงในแผนการเรียนการสอนย่อยของครูผู้สอน จะช่วยให้ครู ผู้สอนยึดคุณภาพรวมของแผนได้ทั้งหมด ครบวงจรตั้งแต่ลำดับขั้นตอนของเนื้อหา ขอบเขต กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนเฉพาะตอน จนถึงจุดประสงค์การบรรลุผลของตอนนั้น ซึ่งครูสามารถ วัดและประเมินนักเรียน (เป็นรายบุคคล) ได้เป็นระยะหรือช่วงเวลาเป็นคะแนนของแต่ละ

จุดประสงค์ไว้เป็นเบื้องต้น ตลอดจนคะแนนของชิ้นงานและการทดสอบ (ถ้ามี) ซึ่งเมื่อจบภาคการศึกษา จะนำผลมาประมวลรวมขั้นสุดท้ายของวิชานั้นๆ เพื่อจัดทำรายงานผลการศึกษารายภาคให้ผู้ปกครองทราบต่อไป จะเห็นได้ว่ากลไกการวัดประเมินผลนักเรียนในลักษณะนี้ ในทางกลับกัน จะช่วยประเมินแผนของครูด้วย ในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนและการประเมินนักเรียน ครูจะพบข้อบกพร่องหรือผิดพลาดของกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งต้องจัดปรับแก้ไขไปให้ทันทันที หากจุดประสงค์นั้นไม่สามารถบรรลุได้จริง ด้วยอุปสรรคหรือปัจจัยที่ยากแก่การควบคุม หรือภาวะผู้เรียนที่ยังไม่พร้อม หรือเรียนรู้ได้เร็วเกินกว่าแผน เป็นต้น ทั้งนี้จะช่วยให้ครูได้ปรับแก้ที่ผู้เรียนได้ทันทันทีในกรณีที่ประสบปัญหาในการเรียน โดยไม่ต้องรอให้จบภาคการศึกษา

จากหลักการทั้ง ๔ ข้อข้างต้น มีความสำคัญต่อเนื่องประกอบกัน หากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไป การปรับปรุงหลักสูตรจะไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง และจากหลักการดังกล่าวนี้เอง ที่มีผลต่อการจัดคาบเวลาเรียน ภาคการเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้องและสัดส่วนครูต่อนักเรียน สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ตลอดจนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ซึ่งล้วนเป็นสภาพการที่จำเป็นต้องตามมาเอื้ออำนวยให้เกิดการปฏิบัติได้จริงต่อไป

แผนภาพ : แสดงหลักการของการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาของโรงเรียนรุ่งอรุณ

๕ จุดมุ่งหมาย

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้เรียนรู้เป็น กล่าวคือ รู้เท่าทันองค์ความรู้ต่างๆ และมีสภาพทางปัญญา พอที่จะประมวลความรู้นั้นๆ ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมได้อย่างแท้จริง โดยมุ่งสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ภายใต้ระบบโรงเรียนอันเป็นมาตรฐานสากลนี้ เป็นจุดตั้งต้นที่เหมาะสม กับความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน หากเพียงแต่สามารถจัดปรับระบบนี้ขึ้นไปสู่ระดับที่มั่นใจได้ว่าเป็นพื้นฐานที่แท้จริงแห่งภูมิปัญญาของสังคมไทย เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเยาวชนไทยให้เป็นผู้ที่พึ่งพาสติ-สัมปชัญญะของตน ในการสร้างองค์ความรู้ให้กับสังคมต่อไปในอนาคตได้

เงื่อนไขสำคัญของการปรับเปลี่ยนระบบโรงเรียนดังกล่าวขึ้นอยู่กับคุณภาพบุคคลในโรงเรียนนั่นเอง และในทางกลับกัน คุณภาพของบุคคลทั้งหลายในโรงเรียน ไม่ว่าจะครู-นักเรียน ฯลฯ นั้น ก็อาจฝึกฝนให้เกิดขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ โดยอาศัยกระแสความสัมพันธ์ต่อกันชนิดหนึ่งซึ่งก่อกำเนิดมาจากแกนกลาง คือ หลักสูตร ที่เป็นเครื่องกำหนดหน้าที่ บทบาท ทำที่ วิสัยทัศน์ ความคิด ภายใต้วิธีการเรียนรู้ในทุกมิติอย่างชัดเจนที่สุดนั่นเอง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้าง จนถึงการใช้หลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกระบวนการวิจัยและพัฒนานั้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตัวผู้กระทำและต่อผลงานที่ปรากฏพร้อมกันไปในด้านตัวผู้กระทำ ซึ่งมีหลายระดับ ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ในด้านผลงานก็เช่นกัน มีตั้งแต่ระดับโครงสร้างหลักสูตรและการบริหารมาสู่หน่วยการเรียนบูรณาการแบบองค์รวม ชั้นเรียนที่มีวุฒิภาวะ และผลงานประมวลความรู้ประจำภาคการศึกษาของนักเรียน (หยดน้ำแห่งความรู้) ในที่สุด

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีศูนย์กลางทั้งกระบวนการอยู่ที่ “หน่วยการเรียนบูรณาการแบบองค์รวม” นี้ นำไปสู่จุดมุ่งหมายสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. เกิดการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของบุคลากรโดยรวมให้เป็นผู้เรียนรู้ เป็นอยู่เสมอ
๒. เกิดการปรับปรุงสาระวิชาอย่างเชื่อมโยงเป็นองค์รวม เติมไปด้วยเรื่องราวของการเรียนรู้เข้าสู่ความจริงและความดีงาม
๓. นักเรียนและชั้นเรียนเกิดเจตจำนงที่ชัดเจน มีฉันทะ มีความมุ่งมั่น ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คำอธิบายหลักสูตร

๕.๑ เนื้อหาสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรรายวิชา แต่ละระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้งหมด
๒. ระบุแนวคิดพื้นฐานของสาระความรู้ นั่นคือ เนื้อหาอย่างเป็นองค์รวมของความรู้หนึ่งๆ ซึ่งมีที่มา การดำเนินเรื่องราวและคุณค่าเฉพาะสาระนั้นๆ ที่มีต่อผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยเกณฑ์หรือข้อบ่งชี้ที่นำไปสู่ความจริง ความดีงาม ซึ่งควรค่าแก่ผู้เรียนในวัยนั้นๆ ได้
๓. ระบุจุดประสงค์ที่นักเรียนควรบรรลุผลการเรียนเรื่องนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ผลซึ่งเป็นคุณภาพทางด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจ (พุทธิพิสัย) และผลด้านสติปัญญาและจิตใจ (จิตตพิสัย)

อย่างไรก็ดี หลักสูตรรายวิชานี้สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานแกนกลางได้โดยง่าย เนื่องจากในกลุ่มสาระวิชานั้นเหมือนกันเกือบทั้งหมด และการระบุแนวคิดพื้นฐานหรือคุณค่าขององค์ความรู้ก็ดี การระบุจุดประสงค์การบรรลุผลการเรียนก็ดี สามารถเทียบเคียงได้กับการระบุมตรฐานกลุ่มสาระวิชาและมาตรฐานช่วงชั้นได้

ตารางที่ ๑ การเปรียบเทียบสาระการเรียนรู้รายวิชาและระดับชั้น (เฉพาะกรณีโรงเรียนรุ่งอรุณ)
กับกลุ่มสาระวิชาและการเรียนรู้ช่วงชั้นของมาตรฐานแกนกลาง

กลุ่มสาระวิชา ช่วงชั้นที่ ๑	หลักสูตรรายวิชา	แนวคิดพื้นฐานและคุณค่าเฉพาะ ของสาระวิชา	
๑. สุขศึกษาและ พลศึกษา	๑. กีฬาทางบก และทางน้ำ และ “ยุทธศิลป์”	การเล่นและการปฏิบัติ ที่บ่มเพาะแรงส่งของชีวิต ขยายศักยภาพทั้งกายและใจ	เพื่อฟื้นฟูพลังกายและใจ ให้หนักแน่นมั่นคงต่อเนื่อง มีจังหวะการดำรงชีวิต เคารพกติกาสังคมเป็น
๒. ทักษะศิลป์ ดนตรีและ นาฏศิลป์	๒. ทักษะศิลป์-ทัศนศิลป์ ๓. ดนตรีไทย-นาฏศิลป์ ๔. ดนตรีสากล	(โปรดดูรายละเอียดในหลัก สูตรรายวิชาของแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น)	
๓. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๕. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาการสืบทอดข้อมูล ความเป็นมาของมนุษย์และ สังคม การอิงอาศัยกันระหว่าง มนุษย์และโลก	การแปลความเห็นและตีความ อย่างแยกคาง ตรงสู่ความจริง ของปรากฏการณ์ทางสังคม และโลก
๔. ภาษาไทย	๖. ภาษาไทย	ภาษาไทยและไวยากรณ์เป็นที่ อาศัยเกิดการก่อร่าง ถักทอ และสืบทอดอารยธรรมไทย	การถ่ายทอดความคิดและจิตใจ ในการงานของวิถีไทย เป็นการ สะสมต้นทุนภาษา + ประสบการณ์ ที่ประณีตรับรู้ ความหมายอย่างสุขุม
๕. คณิตศาสตร์	๗. คณิตศาสตร์	(โปรดดูรายละเอียดในหลักสูตรรายวิชา)	
๖. วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	๘. ธรรมชาติศึกษาและ ประยุกต์วิทยา	เข้าถึงความจริงของมนุษย์-โลก ฯลฯ และเทคโนโลยี	ประจักษ์รู้องค์ประกอบย่อยและ การดำรงสภาวะนั้นๆ ที่อิงอาศัยกันอย่างสมดุล
๗. การงานและ อาชีพ	๙. กลุ่มการงานอาชีพ - เทคโนโลยีสารสนเทศ - ทัศนศิลป์/จิตรกรรม - ออกแบบ/วาดเส้น - ภาษาที่ ๓ - การพัฒนาวิธีคิด	(โปรดดูรายละเอียดในหลักสูตรรายวิชาของแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น)	
๘. ภาษา ต่างประเทศ	๑๐. ภาษาอังกฤษ (ภาษาที่ ๓ ม.ปลาย)	(โปรดดูรายละเอียดในหลักสูตรรายวิชา)	
๙. กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	๑๑. กิจกรรมของห้องเรียน การศึกษาภาคสนาม ลูกเสือ-เนตรนารี รักษาดินแดน		

จุดประสงค์ คือการบรรลุผลของผู้เรียน	ช่วงชั้นที่ ๑ ป.๑-๓ (อายุ ๖-๘ ปี)	ช่วงชั้นที่ ๒ ป.๔-๖ (อายุ ๙-๑๑ ปี)	ช่วงชั้นที่ ๓ ม.๑-๓ (อายุ ๑๒-๑๔ ปี)	ช่วงชั้นที่ ๔ ม.๔-๖ (อายุ ๑๕-๑๗ ปี)	๑๒ ระดับ
มีวิริยะอุตสาหะ มีความรอบรู้ กล้าหาญ เบิกบาน สามารถดำรง สุขภาพกายและใจของตนได้	✓	✓	✓	✓	
	✓	✓	✓	✓	
มีวิจารณ์ญาณแม่นยำ บนพื้นฐาน สติ-สัมปชัญญะ เปลี่ยนมุมมองโดย จำแนกบริบทได้ จึงเชื่อมโยงตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	
ความคล่องแคล่วแม่นยำและ ความเชี่ยวชาญถึงขั้นมีปฏิภาณ ผ่านภาษาที่ดั่งงาม มีต้นทุนเพื่อ ความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	
เป็นนักสังเกตการณ์ที่มีสติ-สัมปชัญญะ เพื่อเก็บข้อมูลอย่างดี มีวิจารณ์ญาณในการ ฟังฟังตนเองและโลกอย่างสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	
			✓	✓	
	✓	✓	✓	✓	
	✓	✓	✓	✓	

๕.๒ ภาคการเรียนและการจัดรายวิชาในแต่ละภาค จัดเวลาเรียนปีการศึกษาละ ๓ ภาคและจัดรายวิชาหลักเฉพาะภาค ๓ รายวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) เรียนเต็มวิชา จบใน ๑ ภาคการศึกษา เนื่องจากลักษณะองค์ความรู้เหล่านี้เป็นเรื่องราวที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง จึงต้องการคาบเวลาเรียนติดต่อกันไปไม่ขาดตอน ส่วนรายวิชาอื่นๆ สามารถจัดกระจายเป็นตอนย่อยๆ ตลอดทั้งปีการศึกษา ซึ่งอยู่ในคาบเช้าหรือคาบบ่ายบ้างตามความเหมาะสม

การจัดครูผู้สอนเป็นครูประจำแต่ละรายวิชา (หรือคู่วิชา เช่น ภาษาไทยและสังคม วิทยาศาสตร์และคณิต) จำนวนนักเรียนแต่ละห้องไม่เกิน ๒๕ คน ครูทำการสอนห้องละ ๑-๒ คน ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนของวิชานั้นๆ นอกจากนี้โรงเรียนรุ่งอรุณยังรับนักเรียนที่ต้องดูแลพิเศษ จำนวนห้องละ ๒ คนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป และการจัดชั้นคณะ (คือประถม ๓-๔ เรียนร่วมกัน) นอกเหนือไปจากระดับชั้นเรียนธรรมดาด้วย

ตารางที่ ๒ แสดงภาคเรียน เวลาเรียน และรายวิชาเรียนในแต่ละภาคประจำปีการศึกษา

ภาคเรียน	เวลาเรียน	รายวิชาทั่วไป	รายวิชาหลักเฉพาะภาค
๑. ภาคต้น	๑๔ สัปดาห์ (๒๑ พฤษภาคม - ๒๔ สิงหาคม)	(๑) พลศึกษา (๒) ทักษะศิลป์ (๓) ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ (๔) ดนตรีสากล (๕) คณิตศาสตร์ (๖) การงานและอาชีพ (เฉพาะมัธยม) (๗) ภาษาอังกฤษ (๘) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระจายลงในภาคปฏิบัติของวิชาหลักรวมทั้งลูกเสือ-เนตรนารี)	(๑) ภาษาไทย (เป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการพร้อมกิจกรรมปฏิบัติและการออกภาคสนาม)
๒. ภาคกลาง	๑๓ สัปดาห์ (๑๗ กันยายน - ๑๔ ธันวาคม)	(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) เหมือนภาคต้น	(๑) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (เป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการพร้อมกิจกรรมปฏิบัติและการออกภาคสนาม)
๓. ภาคปลาย	๑๓ สัปดาห์ (๕ มกราคม - ๕ เมษายน)	(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) เหมือนภาคต้น	(๑) ธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) (เป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการพร้อมกิจกรรมปฏิบัติและการออกภาคสนาม)

บทที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

๑. คืออะไร

แผนการเรียนการสอน ๑ รายวิชา ๑ ระดับชั้น

แผนการเรียนครบวงจร

- เนื้อหาสาระ
- กิจกรรมการเรียนรู้
- วิธีวัดและประเมินผล

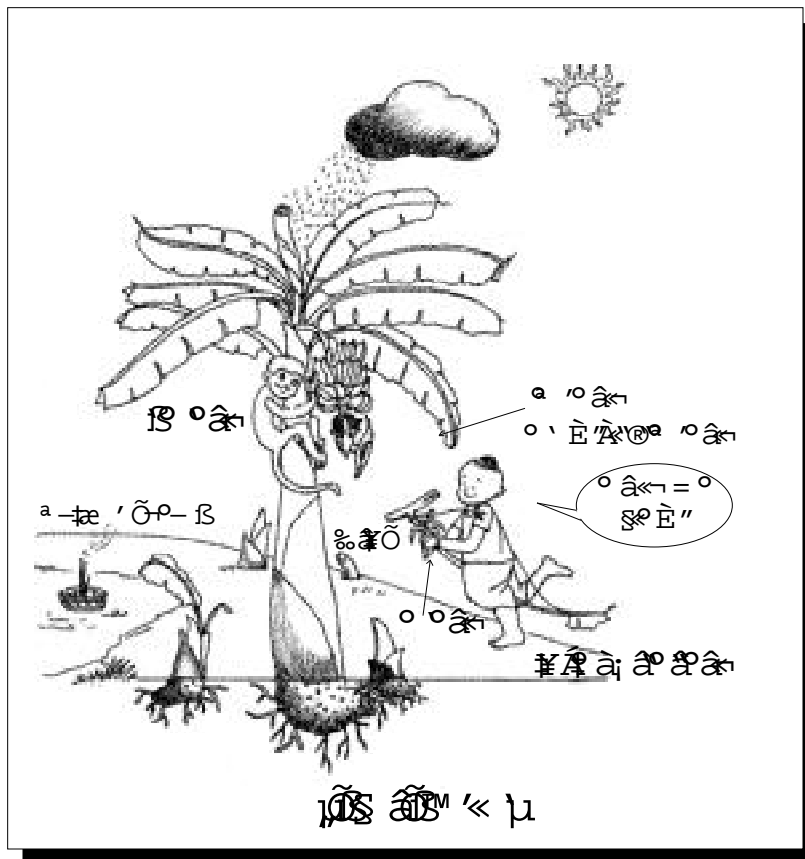

ครูเป็นผู้ออกแบบและสร้างหน่วยการเรียนรู้

๒. ช่วยในการปฏิรูปการเรียนรู้ได้อย่างไร

โดย

๒.๑ บูรณาการเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา

ธรรมชาติของสาระวิชาใด ๆ
มักจะต่อเนื่องเชื่อมโยง
มีที่มาที่ไป ไม่อาจแยกส่วนเรียน
อย่างขาดตอนได้

สาระวิชาต่าง ๆ
จะมีคุณค่าของสาระนั้น ๆ
ซึ่งมีความหมายต่อ
ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม ช่วยการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างไร

๒.๒ บูรณาการกระบวนการเรียนรู้หลายมิติ

๓. การสร้างหน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔ แผนการสอนย่อยของครู

แบบวัดและประเมินผล (ปผ.๑)

แบบวัดและประเมินผลการเรียนรายบุคคล (ปผ.๒)

แบบรายงานผลการประเมินการเรียนประจำหน่วย (ปผ.๓)

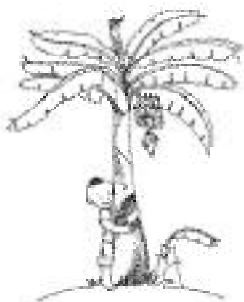
ขั้นตอนที่ ๓ แผนการสอนรวม

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างแผนภาพความคิดหลัก

ขั้นตอนที่ ๑ วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา

ขั้นตอนที่ ๑ วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา (Conceptualization)

- ดูภาพรวมของเนื้อหาสาระทั้งหมด เพื่อแยกแยะหา “แก่นหลัก” ขององค์ความรู้นั้นๆ
- วิเคราะห์ให้ “เข้าใจถึงคุณค่า” ของสาระองค์ความรู้ ที่มีต่อผู้สอนและผู้เรียนในวัยนั้นๆ
- นำเนื้อหามาร้อยเรียงเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความสามารถเฉพาะทางของครูมาช่วยในการดำเนินเรื่องราว (Theme)

เรียนภาษาไทย (ใบตองคล้องภาษา) นี่ดีจริงๆ
เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน รู้จักวิธีจะจับต้นไม่
ด้วยความทะนุถนอม
ประโยชน์ของต้นกล้วยนั้นสัมพันธ์กับชีวิตเรา
ได้ภาษาจากการปฏิบัติจริง
เห็นคุณค่าความเป็นผู้ให้ ผู้เสียสละของต้นกล้วย
เชื่อมโยงถึงความกตัญญูทวดทิตา
ต่อพ่อแม่และนำภาษามาใช้แต่งกลอนสี่
บูชาพระคุณแม่

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างแผนภาพความคิดหลัก (Mind Mapping)

จากระบบความคิด
แจกแจงลำดับความสำคัญ
เรียบเรียงความต่อเนื่อง
ระบุกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนหลัก

ตัวอย่าง Mind Mapping

หน่วยการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โครงการงาน “ใบตองคล้องภาษา”
แผนภาพความคิดหลัก ในแต่ละวิชา มีขั้นตอนหรือรายละเอียดที่แตกต่างกัน

การสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

ขั้นตอนที่ ๓ แผนการสอนรวมหรือ
แผนปฏิบัติการหนึ่งหน้ากระดาษ

เป็นโครงสร้างการทำงานทั้งภาคการศึกษา
สำหรับ ๑ รายวิชาเฉพาะ ๑ ระดับชั้น
และแสดงกำหนดการเรียนรู้โดย
ปฏิทินการเรียนการสอนทั้งภาคการศึกษา

ชื่อวิชา/หน่วยการเรียนรู้.....
ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา..... ระดับชั้น..... ชื่อผู้สอน

ตอนที่/ชื่อตอน จำนวนคาบ	ขอบเขตเนื้อหา สาระสำคัญ	จุดประสงค์ การบรรลุผลการเรียนรู้	แนวทางปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

ปฏิทินการเรียนการสอน

ชื่อวิชา/หน่วยการเรียนรู้.....
 ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา..... ระดับชั้น..... ชื่อผู้สอน

สัปดาห์ที่/ว.ด.ป			เนื้อหา/กิจกรรม	สัปดาห์ที่/ว.ด.ป			เนื้อหา/กิจกรรม
สัปดาห์ ที่ ๑	๑	จ		สัปดาห์ ที่ ๖	๕	จ	
	๒	อ			๖	อ	
	๓	พ			๗	พ	
	๔	พ			๘	พ	
	๕	ศ			๙	ศ	
สัปดาห์ ที่ ๒	๙	จ		สัปดาห์ ที่ ๗	๑๒	จ	
	๑๐	อ			๑๓	อ	
	๑๑	พ			๑๔	พ	
	๑๒	พ			๑๕	พ	
	๑๓	ศ			๑๖	ศ	
สัปดาห์ ที่ ๓	๑๕	จ		สัปดาห์ ที่ ๘	๑๙	จ	
	๑๖	อ			๒๐	อ	
	๑๗	พ			๒๑	พ	
	๑๘	พ			๒๒	พ	
	๑๙	ศ			๒๓	ศ	
สัปดาห์ ที่ ๔	๒๒	จ		สัปดาห์ ที่ ๙	๒๖	จ	
	๒๓	อ			๒๗	อ	
	๒๔	พ			๒๘	พ	
	๒๕	พ			๑	พ	
	๒๖	ศ			๒	ศ	
สัปดาห์ ที่ ๕	๒๙	จ		สัปดาห์ ที่ ๑๐	๕	จ	
	๓๐	อ			๖	อ	
	๓๑	พ			๗	พ	
	๑	พ			๘	พ	
	๒	ศ			๙	ศ	

ขั้นตอนที่ ๔ แผนการสอนย่อยของครู Teacher's Plan

เป็นการขยายแผนจากแผนรวม
นำลงสู่ปฏิบัติการในชั้นเรียน
ระบุรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้
เป็นรายคาบ/สัปดาห์/รายโครงการ ฯลฯ
ระบุจุดประสงค์การบรรลุผลการเรียน
ให้สอดคล้องกับกิจกรรมเหล่านั้น

แบบวัดและประเมินผล (ปผ.๑)

วิชา/หน่วยการเรียนรู้	ระดับชั้น
ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....	ชื่อครูผู้สอน
ระบุ : สถานที่/อุปกรณ์/สื่อประกอบการเรียน/ตำรา/ แบบฝึกหัด/สมุดบันทึก/ใบงาน/แบบทดสอบ/ ภาคสนามของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน	หมายเหตุ : ครูอาจใช้แบบแผนการสอนย่อยนี้เป็นรายสัปดาห์ รายตอน หรือรายกิจกรรมได้แล้วแต่ความเหมาะสม เนื้อหา
ตอน	๑.
วันที่ถึง	๒.
เวลาเรียนรวม.....คาบ	๓.

กิจกรรม-การเรียนรู้	จุดประสงค์ที่นักเรียนควรบรรลุ
๑.	๑.
๒.	๒.
๓.	๓.
๔.	๔.
๕.	๕.

การสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

แบบรายงานผลการประเมินการเรียนรู้ประจำหน่วย (ปพ. ๓)

ชื่อวิชา/หน่วยการเรียนรู้.....

ภาคการศึกษา..... ปีการศึกษา

ระดับชั้น.....

ชื่อครูผู้สอน-ประเมิน

ชื่อนักเรียน

คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้

แผนย่อยที่	ตั้งแต่วันที่ถึง

ผลงานที่นักเรียนทำส่ง	(คะแนนเต็ม)	(คะแนนที่ได้)
ตอนที่ ๑
ตอนที่ ๒
ตอนที่ ๓
รวม

ความคิดเห็นผู้สอน

.....
.....

ทักษะโดยรวม

ความเข้าใจเนื้อหา	การตีความ	ความคิดสร้างสรรค์
การสังเกตและตั้งคำถาม	กระบวนการทำงาน	
การคิดวิเคราะห์	การสังเคราะห์	

บทที่ ๒

การวางแผนการสอน :
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

โปรดดูวิดีโอทัศน์
วิชา ภาษาไทย
โครงการ “ใบตองคล้องภาษา”

ประกอบ

๑	แนวความคิดสำคัญ
๒	แผนภาพความคิดหลัก
๓	แผนการสอนรวมหรือ แผนปฏิบัติการใน ๑ หน้ากระดาษ ตัวอย่าง ONE PAGE , ปฏิทิน
๔	การวัดและประเมินผล
๕	การยืดหยุ่นแผน
๖	หยดน้ำแห่งความรู้

แนวความคิดสำคัญ

- เกิดความซาบซึ้งและรู้คุณค่าของงานประดิษฐ์จากใบตอง ที่ต้องอาศัยความประณีตในการทำงาน การหยิบจับระวังไม่ให้ใบตองฉีกขาด และจากงานใบตองที่ออกมา แสดงให้เห็นถึงการทำงานอย่างละเอียดละไม ส่งผลถึงจิตใจของผู้เรียนให้มีความอ่อนโยน นุ่มนวล พุดจาไพเราะอ่อนหวาน ละเอียด รอบคอบ
- คนไทยมีความผูกพันกับต้นกล้วยเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งสะท้อนถึงความเสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทนของต้นกล้วย รู้จักนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้อย่างรู้คุณค่าและไม่ทำลายธรรมชาติแวดล้อม รู้จักตอบแทนคุณของต้นกล้วย ด้วยการปลูกต้นกล้วยทดแทน เพื่อให้เด็กเกิด ความกตัญญูตเวทิตา ที่จะตอบแทนคุณพ่อแม่ที่เป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ ถึงความรัก ความเอาใจใส่ ความจริงใจเปรียบดังต้นกล้วยที่มีแต่ให้คุณกับผู้อื่น

ใบตองคล้องภาษา

- เมื่อนำใบตองมาพับ ห่อ ทำกระทง ทำบายศรี จะเกิดขึ้นงานที่เป็นเอกลักษณ์ มีความหมายในตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะที่มีโครงสร้างเช่นเดียวกับภาษาไทย ที่มีการเติบโตจากคำเล็กไปสู่คำใหญ่ จากความหมายหนึ่งไปสู่อีก ความหมายหนึ่ง อย่างต่อเนื่องสละสลวย
- นักเรียนจะได้รู้คำใหม่ๆ ผ่านการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย จากการทำงานใบตอง ซึ่งมีผลให้เด็กรู้จักให้ความหมายของคำนี้ด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ต้องอธิบายความหมาย และไม่ต้องท่องจำ

ธรรมชาติของภาษา และใบตอง

- คนไทยมีวิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับต้นกล้วยเป็นอย่างมาก ทำให้มองว่ากล้วย เป็นพืชผู้ให้ เสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งมีผลทำให้เกิด แรงจูงใจ ให้เด็กเป็นผู้รู้ ผู้เป็นและผู้ให้
- ผู้รู้ คือ รู้ตัวตนที่กำลังทำอะไร ทำอย่างไรและทำไปเพื่ออะไร เพื่อที่จะทำให้อุปสรรคที่อยู่ตรงหน้าสำเร็จลุล่วงไปได้เกิดเป็น ความรู้ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสม ตามมารยาทไทย เช่น รู้จักธรรมชาติของต้นกล้วยที่เป็น พืชผู้ให้สามารถปลูกได้ในภูมิประเทศเขตร้อน ที่มีมนุษย์ได้นำส่วนต่างๆ มาใช้อย่างรู้คุณค่า
- ผู้เป็น คือ สามารถนำความรู้ที่มี มาใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสม สามารถ แดกยอตทางความคิด เชื่อมโยงความคิดอย่างสร้างสรรค์ เช่น การนำใบตองมาทำงานประดิษฐ์ต่างๆ ได้แก่การห่อทรงสูง- ห่อทรงเตี้ย ทำกระทงแบบต่างๆ
- ผู้ให้ คือ สามารถถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาไทย และเรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับกล้วยให้กับผู้อื่นอย่างถูกหลักไวยากรณ์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่หวังผลตอบแทน ด้วยทำที่ที่อ่อนน้อม สุภาพ รู้จักตอบแทนคุณ โดยเฉพาะความกตัญญูต่ออนุภาควี อิกทั้ง เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา บรรพบุรุษไทย และรู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ขอบเขตเนื้อหา

- การที่ได้สัมผัสส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยด้วยความทะนุถนอม ผ่านการใช้ประโยชน์จากต้นกล้วยทั้งที่เป็นอาหาร กระทงและอื่นๆ จนเห็นคุณค่าของความเป็นผู้เสียสละ ของต้นกล้วย โยงเข้าสู่การเห็นค่าและส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย รวมทั้งเรื่องมาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ ลักษณะนาม อักษรนำ สะกดรูป คำแบบต่างๆ ชื่อคำ คำควบไม่แท้และคำคล้องจอง รวมทั้งการรำลึกถึง พระคุณของพ่อแม่ และนำภาษาต่างๆ ที่เขาเรียนนำมา แต่งคำประพันธ์ กลอนสี่ เพื่อระลึกถึงพระคุณพ่อแม่

เครือข่ายความคิด

วิชาภาษาไทย

โครงการ “ใบตองคล้องภาษา”

รายละเอียดแผนภาพความคิดหลัก

๑. ผู้กัมพันธ์ฉันกับกล้วย

เห็นความจริงในเรื่องความสัมพันธ์ของคนกับกล้วยในการนำส่วนต่างๆ มาใช้อย่างรู้คุณค่าและเข้าใจธรรมชาติ ทำงานประดิษฐ์ที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น งานลอยกระทง เป็นต้น และเรียนรู้หลักการใช้ภาษาจากต้นกล้วย เพื่อนำไปสร้างคำใหม่ เช่น คำนาม คำกริยา ลักษณะนาม มาตราตัวสะกด (กบ กค เกย) อักษรนำ คำควบกล้ำ ฯลฯ เพื่อนำไปสร้างคำใหม่ และสร้างศรัทธาในความคิดของต้นกล้วย

๒. ความงามใบตอง

มองเห็นความงามของต้นกล้วย เช่น ความงามของแฉดสีเขียวในระดับต่างๆ ความมีน้ำมีนวลของทั้งใบและลำต้น นำไปสู่กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความละเมียดละไม ประณีตจากการทำงานจากใบตอง โดยการห่อแบบต่างๆ ผนวกกับเนื้อหาภาษาไทย คำควบไม่แท้ (ทร) คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำตรงกันข้าม คำคล้องจอง ฯลฯ

๓. ตามรอยบรรพชน

เกิดความรักและเห็นคุณค่าความคิดของต้นกล้วยในฐานะที่เป็นผู้ให้อย่างแท้จริง สะท้อนถึงความรัก ความเอาใจใส่ที่พ่อแม่มีให้ลูก ก่อให้เกิดความกตัญญูรู้คุณ และตอบแทนคุณของบุพการี ด้วยการทำกระทงและแต่งกลอนสี่ให้เนื่องในวันแม่

ตัวอย่าง กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
การแต่งกลอนสี่ บุษบาพระคุณแม่ และการทำกระทงกลีบผกาในงานวันแม่

ช่วงทำกระทง

นักเรียนได้เรียนรู้สระ โ-ะ และสระ เ-ะ
ลดรูป จากการทำนมสาวและเย็บ ดันถอยหลังเพื่อ
ประดิษฐ์เป็นกระทง

นักเรียนมีสมาธิ จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ
ทำงานด้วยความตั้งใจแน่วแน่ พยายามที่จะทำ
ให้สำเร็จ มีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นต่อชิ้นงาน

(* นม มาจาก น + โ-ะ + ม)

(*เย็บ มาจาก ย + เ-ะ + บ)

ก่อนงานวันแม่

ตัวอย่างผลงานของ ด.ช.ชลัทธ์ ฟองกษีร

- เห็นคุณค่าของต้นกล้วยที่เป็นพืชผู้ให้โดยไม่หวังผล
ตอบแทน จากการนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย
มาใช้ประโยชน์อย่างเข้าใจธรรมชาติ เช่น นำกาบ
มาทำเข็อก นำปลีมาชุบแป้งทอด
- เปรียบเทียบความรัก ความเสียสละที่พ่อแม่ให้กับลูก
กับคุณค่าที่ได้รับจากต้นกล้วย แล้วให้นักเรียนฟัง
นิทาน เรื่อง “ความรักของแม่” และสะท้อนความคิด
ที่ได้จากนิทานโดยการพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อแม่
ทีละคน
- เลือกคำที่แสดงความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่มาแต่ง
เป็นกลอนสี่
- นำกลอนมาเขียนลงในกระดาษและวาดภาพประกอบ

ตัวอย่าง กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

งานวันแม่

- ให้นักเรียนแต่ละคนทำของกลอนที่ตนเองแต่งให้คุณแม่ของตนเองฟัง
- นำกระทงไปมอบให้แม่ของตนเอง
- กราบขอพรจากแม่
- ลูกบริการของว่างให้แม่

กระทงกลีบผกา

๓

แผนการสอนรวม

(แผนปฏิบัติการในหนึ่งหน้ากระดาษ)

แผนปฏิบัติการหนึ่งหน้ากระดาษ วิชาภาษาไทย โครงการ “ใบตองคล้องภาษา”
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา..... ชื่อผู้สอน

ตอนที่/ชื่อตอน จำนวนคาบ	ขอบเขตเนื้อหา แนวคิดหลัก สาระสำคัญ
ตอนที่ ๑ : ย้อนทวนความคิด (เวลา ๕ คาบ)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. รูปพยัญชนะ ๒. การสะกดคำในมาตราแม่ ก กา ที่ใช้ทั้งสระเสียงสั้น-ยาว ๓. คำโดด (พยัญชนะเดี่ยว+สระเดี่ยวและสระประสม)
ตอนที่ ๒ : ผูกสัมพันธ์จันกับกล้วย <u>โครงการย่อย</u> - ต้นกล้วยขานคำ - รากเหง้าหน่อกล้วย - หยวกกล้วยช่วยแต่งบ้าน - กาบปราบเขียน - ปลีแปลงกาย - เครือกล้วย (จำนวน ๑๘ คาบ)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. มาตราตัวสะกดตรงแม่ (กก กข เกย) จากคำโดด คำซ้ำ คำซ้อน คำคู่ คำพ้อง คำควบกล้ำ (ปล คร) จากชุดคำที่ได้จากต้นกล้วย ๒. ความแตกต่างของคำและพยางค์ ๓. ลักษณะนาม ๔. อักษรนำ
ตอนที่ ๓ : ความงามใบตอง <u>โครงการย่อย</u> - ใบตองผู้ถ่อมตน - ห่ออย่างไรให้สวยงาม (จำนวน ๑๘ คาบ)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ทบทวนสระที่ได้จากการทำงานใบตอง เช่น สระอัย ไ- ไ- สระ โะ - ย เป็นต้น ๒. คำควบไม่แท้ ทร ๓. คำตรงกันข้าม คำที่มีความหมายใกล้เคียง ๔. คำคล้องจอง
ตอนที่ ๔ : ตามรอยบรรพชน <u>โครงการย่อย</u> - กระทงส่งใจ - ทำกรวย-นมสาว-ฟันปลา - กลอนสี่เกี่ยวกับแม่ - บูชาคุณพ่อแม่ (จำนวน ๓๓ คาบ)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ทบทวนสระที่ได้จากการทำงานใบตอง เช่น สระ ะ -ะ โะ-ะ ๒. สระลดรูป ๓. ข้อคำคู่ที่มีความหมาย (คู่ ๒ คู่ ๔) ๔. คำคล้องจอง ๕. กลอนสี่

จุดประสงค์ การบรรลุผลการเรียนรู้	แนวทางปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนรู้
<p>ทบทวนความรู้เก่าที่เรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในเรื่องการอ่านออกเสียง และสะกดคำให้ถูกต้อง</p>	<p>ฟังและอ่านเพื่อจับเสียงสัมผัสจากนิทานคำกลอนเรื่อง “แม่น้ำเจ้าพระยา”</p>
<p>ฟัง-พูด</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้ ๒. สื่อความคิดความรู้สึกเป็นประโยคจากการสัมผัสหรือทำกิจกรรม ๓. รู้จักการใช้ลักษณะนามให้ถูกต้องตามคำนาม/สิ่งของต่างๆ <p>อ่าน-เขียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สามารถสะกดคำและอ่านคำได้ถูกต้อง ๒. เข้าใจความหมายของคำที่ได้จากการทำงาน แล้วนำไปแต่งประโยคจากคำที่เรียนหรือคำที่คิดขึ้นเองได้ 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฟังนิทาน “ฉันคือใคร” เพื่อสร้างความคุ้นเคยและศรัทธาในความดีของต้นกล้วย ๒. วาดภาพจากการสังเกต สัมผัสส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย เรียนรู้คำต่างๆ ทั้งคำนาม, ลักษณะนาม ๓. เรียนรู้คำจากการทำงานประดิษฐ์ ของเล่น เช่น นำก้านมาทำของเล่นให้เด็ก เมื่อเล่นเสร็จก็สามารถย่อยสลายเป็นดิน ทำเชื้อจากกากกล้วยและทำอาหารจากหัวปลี ๔. เริ่มทำพจนานุกรมคำศัพท์
<p>ฟัง-พูด</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ระบุและแจกแจงคำที่ตรงกันข้ามหรือคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ๒. ระบุคำที่มีค่าควบไม่แท้ ทร ที่พบในชีวิตประจำวัน <p>อ่าน-เขียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สามารถสะกดคำและอ่านคำได้ถูกต้อง ๒. หาคำที่คล้องจองกันจากกลอน เชื่อมโยงไปสู่การเลือกคำ จับคู่คำที่คล้องจองกัน นำคำนั้นมาแจกลูกคำ เขียนคำคล้องจองหรือแต่งประโยค 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สังเกตและสัมผัสใบตองที่อายุต่างๆ กัน และวาดภาพ ฝักทำภาชนะจากใบตอง เช่น กระถาง ๑ มุม ๒ มุม และ ๔ มุม ห่อทรงสูง-ทรงเตี้ยอย่างประณีต เริ่มต้นตั้งแต่การทำความสะดวก จนถึงเสร็จเป็นชิ้นงาน ๒. ท่องอาขยาน <i>ผู้ใหญ่หาผ้าใหม่</i> หาคำคล้องจองจากกลอนแล้วจับคู่ หาสัมผัสคำที่คล้องจองกันแล้วเอามาแต่งประโยคหรือคำคล้องจอง ๓. ทำพจนานุกรมคำศัพท์
<p>ฟัง-พูด</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง เพื่อก่อให้เกิดความซาบซึ้งและความเสียสละของแม่ที่มีต่อลูก ๒. ระบุคำที่มีลักษณะเป็นชื่อคำที่คล้องจองอย่างมีความหมายที่พบในชีวิตประจำวัน <p>อ่าน-เขียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สามารถสะกดคำและอ่านคำได้ถูกต้อง ๒. มีความสามารถในการอธิบายความรู้สึกที่มีต่อแม่โดยใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย เพื่อนำคำนั้นมาแต่งกลอนสี่ 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฟังนิทานเรื่องความรักของแม่ และบอกความรู้สึกเปรียบเทียบกับตนเอง ๒. แต่งกลอนสี่โดยใช้คำที่ได้จากความรู้สึกที่มีต่อแม่ ๓. ทำกระทงกลีบผกา เรียนรู้เรื่องสระ เ-ะ , โ-ะ ลดรูป ๔. ทำพจนานุกรมคำศัพท์

ปฏิทินการสอนวิชาภาษาไทย

โครงการ “ใบตองคล้องภาษา”

ภาคการศึกษาที่..... ปีการศึกษา.....

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒

ชื่อครูผู้สอน.....

สัปดาห์ที่/ว.ด.ป.		เนื้อหา/กิจกรรม	สัปดาห์ที่/ว.ด.ป.		เนื้อหา/กิจกรรม
สัปดาห์ ที่ ๑	๒๘ จ		สัปดาห์ ที่ ๘	๑๗ จ	วันเข้าพรรษา
	๒๙ อ			๑๘ อ	ชดเชยวันอาสาฬหบูชา
	๓๐ พ			๑๙ พ	- คำคล้องจอง
	๑ พ๖	- ผูกมิตรชิดใกล้		๒๐ พ๖	- คำตรงกันข้าม
	๒ ศ	- สร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับเด็ก		๒๑ ศ	- คำที่มีความหมายใกล้เคียง
สัปดาห์ ที่ ๒	๕ จ	- ย้อนทวนความคิด	สัปดาห์ ที่ ๙	๒๔ จ	- ตามรอยบรรพชน
	๖ อ	- ทบทวนมาตราตัวสะกดแม่ ก กา		๒๕ อ	- กระทงส่งใจ
	๗ พ	- รูปและเสียง,สระและพยัญชนะ		๒๖ พ	- ทำกระทง ๑,๒ มุม
	๘ พ๖	- ผูกสัมพันธ์ฉันท์กับกล้วย		๒๗ พ๖	- ทำกระทง ๔ มุม
	๙ ศ	- วาดรูปต้นกล้วย		๒๘ ศ	- ฝึกเขียนต้นถอยหลัง
สัปดาห์ ที่ ๓	๑๒ จ	- สัมผัสและขานคำจากต้นกล้วย	สัปดาห์ ที่ ๑๐	๓๑ จ	- ฝึกพับใบตองกลีบผกา
	๑๓ อ	- หยวกกล้วยช่วยแต่งบ้าน		๑ อ	- คำคล้องจอง
	๑๔ พ	- แม่ กก		๒ พ	- สละดรูป คำคล้องจอง
	๑๕ พ๖	- อักษรนำ		๓ พ๖	- สละดรูป คำคล้องจอง
	๑๖ ศ	- กาบปราบเขียน		๔ ศ	- ทบทวนไวยากรณ์ไทย
สัปดาห์ ที่ ๔	๑๙ จ	- ทำเชือกกล้วย	สัปดาห์ ที่ ๑๑	๗ จ	- ฝึกเขียนกลอนสี่
	๒๐ อ	- แม่ กบ, แม่ กน		๘ อ	- ฝึกเขียนกลอนสี่
	๒๑ พ	- ปลีแปลงกาย		๙ พ	- ฝึกเขียนกลอนสี่
	๒๒ พ๖	- คำควบล้ำ ล (ปล)		๑๐ พ๖	- ทำกระทงบูชาคุณพ่อ-คุณแม่
	๒๓ ศ	- คำควบล้ำ ล (ปล)		๑๑ ศ	- งานวันแม่
สัปดาห์ ที่ ๕	๒๖ จ	- เครื่องกล้วย ชิมกล้วย	สัปดาห์ ที่ ๑๒	๑๔ จ	ชดเชยวันแม่แห่งชาติ
	๒๗ อ	- คำควบล้ำ ร (คร)		๑๕ อ	- เก็บงานทั้งหมด
	๒๘ พ	- คำควบล้ำ ร ล ว		๑๖ พ	- ทบทวนไวยากรณ์ไทย
	๒๙ พ๖	- แลหลังคล้องคำ		๑๗ พ๖	- ซ้อมเสริมความเข้าใจ และหลักภาษา
	๓๐ ศ	- แลหลังคล้องคำ		๑๘ ศ	- เขียนความรู้สึกในการเรียน
สัปดาห์ ที่ ๖	๓ จ	- ความงามใบตอง	สัปดาห์ ที่ ๑๓	๒๑ จ	- รวบรวมพจนานุกรมเข้าเล่ม
	๔ อ	- ความงามใบตอง และการเลือก		๒๒ อ	
	๕ พ	- สระอัย ใ- , ไ-		๒๓ พ	
	๖ พ๖	- วันไหว้ครู		๒๔ พ๖	
	๗ ศ	- เตรียมใบตอง ม้าก้านกล้วย		๒๕ ศ	
สัปดาห์ ที่ ๗	๑๐ จ	- ห่ออย่างไรให้สวยงาม	สัปดาห์ ที่ ๑๔	๒๘ จ	เตรียมงานหยุดหน้า
	๑๑ อ	- ฝึกการห่อแบบต่างๆ		๒๙ อ	
	๑๒ พ	- คำควบไม้เท้า ทธ		๒๙ พ	
	๑๓ พ๖	- คำจากการทำงาน		๓๐ พ๖	ปิดภาคเรียน
	๑๔ ศ	- งานวันอาสาฬหบูชา		๑ ศ	

๔ การวัดและประเมินผล

ปพ.๑

แบบวัดและประเมินผล (ปพ.๑)

วิชา/หน่วยการเรียนรู้ ภาษาไทย
ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒
ชื่อครูผู้สอน.....

ระบุ : สถานที่/อุปกรณ์/สื่อประกอบการเรียน/ตำรา/
แบบฝึกหัด/สมุดบันทึก/ใบงาน/แบบทดสอบ/
ภาคสนามของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน

หมายเหตุ : ครูอาจใช้แบบแผนการสอนย่อยนี้เป็น
รายสัปดาห์ รายตอน หรือรายกิจกรรมได้แล้วแต่
ความเหมาะสม

ตอน ๔
วันที่.....เดือน.....ถึงวันที่.....เดือน.....
เวลาเรียนรวม ๒๑ คาบ

- เนื้อหา
๑. ทบทวนสระ ะ-ะ, โ-ะ
 ๒. สระลดรูป
 ๓. ข้อคำคู่ที่มีความหมาย (คู่ ๒, คู่ ๔)
 ๔. คำคล้องจอง
 ๕. กลอนสี่

กิจกรรมการเรียนรู้	จุดประสงค์ที่นักเรียนควรบรรลุ
<p>กระทั่งสงใจ ๑๖ คาบ (กระทั่งกลีบผกาและกลอนสี่บูชาพระคุณแม่)</p> <p>๑. ทำกระทั่งกลีบผกาเพื่อมอบให้กับแม่ โดยจะให้เด็กเริ่มฝึกหัดเขียนต้นถอยหลัง พับใบตองกลีบผกา (ทำพื้นปลา, นมสาว) ควบคู่ไปกับการทบทวนสระ ะ-ะ, โ-ะ และเรียนสระลดรูป ะ-ะ, โ-ะ จากคำว่าเขียนสระ ะ-ะ, โ-ะ จากคำว่านมสาว ต่อยอดไปสู่คำที่มีสระ ะ-ะ, โ-ะ ลดรูปที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำคำเหล่านั้นมาเขียนสะกดคำ และอ่านคำ พร้อมกับแต่งประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์</p> <p>๒. ทบทวนเรื่องข้อคำคู่ที่มีความหมาย (คู่ ๒, ๔) จากการระบุหรือแจกแจงคำที่มีความหมายตรงกันข้ามและความหมายใกล้เคียงกัน อ่านคำคล้องจอง หาคำสัมผัส และแต่งคำคล้องจองนำไปสู่การแต่งกลอนสี่เกี่ยวกับพระคุณของแม่ ซึ่งนักเรียนอธิบายความรู้สึกที่มีต่อแม่โดยใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย นำคำเหล่านั้นมาแต่งกลอนสี่ ซึ่งจะเรียนรู้ลักษณะของกลอนสี่ คือแผนผังกลอนสี่ คำสัมผัสในกลอน ฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ จนสามารถแต่งกลอนสี่ เพื่อแสดงความกตัญญูตเวทิตาต่อแม่</p>	<ol style="list-style-type: none">๑. สามารถคิด, อ่าน, เขียน คำประสมสระ ะ-ะ, โ-ะ ลดรูปได้ถูกต้อง๒. สามารถเขียนผัง บอกและจับสัมผัสคำคล้องจองและกลอนสี่ ได้๓. สามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่แสดงถึงความรัก ที่มีต่อแม่ออกมาเป็นกลอนสี่ ได้

แบบวัดและประเมินผลการเรียนรายบุคคล (ปผ.๒)

วิชา/หน่วยการเรียนรู้ ภาษาไทย
ครูผู้สอน

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒
ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา.....

ตอนที่ ๔ แผนย่อย กระต่งใจ (กระต่งกลีบผกา
และกลอน ๔ บุษพาพระคุณแม่)

วันที่.....เดือน.....ถึงวันที่.....เดือน.....

คะแนนรวม

	ระดับการบรรลุผล										หมายเหตุ / รวม	
	จุดประสงค์ ที่ ๑		จุดประสงค์ ที่ ๒		จุดประสงค์ ที่ ๓		จุดประสงค์ ที่ ๔		จุดประสงค์ ที่ ๕			
รายชื่อ - นามสกุลนักเรียน												
๑												
๒												
๓												
๔												
๕												
๖												
๗												
๘												
๙												
๑๐												
๑๑												
๑๒												
๑๓												
๑๔												
๑๕												
๑๖												
๑๗												

แบบรายงานผลการประเมินการเรียนประจำหน่วย (ปผ. ๓)

ชื่อวิชา ภาษาไทย

ชื่อเรื่อง ไบตองคล้องภาษา ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่

ชื่อครูผู้สอน - ประเมิน

คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้

ชื่อนักเรียน

ตั้งแต่แผนย่อยที่ ๑-๑๖ (วันที่เดือนถึงวันที่เดือน))	
ตอนที่ ๑ ย้อนทวนทวนคิด - ทบทวนเนื้อหา ป.๑ รูปและเสียงสระ-พยัญชนะ ตอนที่ ๒ ผู้กลั้มพันธุ์จับกับกล้วย - พจนานุกรมคำศัพท์ (สระต่างๆ คำควบกล้ำ ปล คร อักษรนำ มาตราตัวสะกด ลักษณะนาม)	ตอนที่ ๓ ไบตองคล้องภาษา - พจนานุกรมคำศัพท์ (สระ ใ- ไ- ะ- ี- ย) คำตรงข้ามคำที่มีความหมายใกล้เคียง คำควบไม่แท้ (ทร) ตอนที่ ๔ ตามรอยบรรพชน (กระทงส่งใจ) - พจนานุกรมคำศัพท์ (สระ ะ- โะ- ลลดรูป) กระทงกลีบผงา - กลอนสี่

ผลการประเมิน	(คะแนนเต็ม)	(คะแนนที่ได้)
๑. การศึกษา และวิเคราะห์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้
๒. ผลงานที่นักเรียนทำส่ง		
ชั้นที่ ๑. พจนานุกรม
ชั้นที่ ๒. กลอนสี่

ความเห็นของครูผู้สอน

.....

.....

.....

๓. คะแนนทักษะ/จิตพิสัย

<u>ทักษะฟัง-พูด</u>	
การถ่ายทอดความคิดจากการฟัง (๒๕)
การแยกแยะและการออกเสียง (๑๕)
การประยุกต์ใช้คำ (๒๐)

<u>ทักษะอ่าน-เขียน</u>	
นิสัยที่ดีในการทำงาน (๑๐)
กระบวนการทำงาน (๑๕)
ความหลากหลายในการใช้คำ (๒๕)

ความหมายของระดับการวัด

๔ = ดีมาก (๘๕-๑๐๐) ๓ = ดี (๗๕-๘๔) ๒ = พอใช้ (๖๕-๗๔) ๑ = ยังต้องปรับปรุง (๕๐-๖๔)

ทำไมต้องยืดหยุ่น

๑. กิจกรรมหรืองานที่ครูให้ ยากเกินความสามารถของเด็กบางคน จึงต้องปรับแผนการสอนเฉพาะบุคคลให้เหมาะสม และเกิดการเรียนรู้ได้เท่าเทียมกับคนอื่น เช่น ในช่วงเขียนนมสาวพบว่า ไบต้องแตก ครูจึงให้เขียนไบต้องแบบๆ ก่อนเป็นต้น
๒. ในการให้เด็กแต่งกลอนสี่ ควรเริ่มจากการให้เด็กเขียนร้อยแก้วก่อน จนรู้จักใช้คำที่สละสลวยมากขึ้น แต่ครูควรคำนึงว่ายังเป็นเพียงการเน้นในเรื่องเสียงสัมผัส โดยยังไม่ต้องเน้นในเรื่องความถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากนัก
๓. เด็กๆ ยังต้องการการสื่อภาษาที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ ครูจึงต้องปรับการใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย ชัดถ้อยชัดคำ
๔. ควรใช้สื่อการเรียนการสอนจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวอย่างเหมาะสม คือ สามารถปรับใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ทำอย่างไรจึงจะปรับแผนได้ดีและเหมาะสม

๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อนำมาปรับกิจกรรมและการสร้างงานให้เหมาะสม เช่น เพิ่มลำดับขั้นตอน จากง่ายไปหายาก จากนั้นน้อยไปหามาก
๒. เลือกใช้ภาษาและสื่อสารด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้
๓. รู้จักสภาพภูมิประเทศของถิ่นที่อยู่และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเป็นอย่างดี เพื่อดึงมาใช้เป็นสื่อทดแทนได้ทันที่

หยดน้ำแห่งความรู้
คืออะไร

- เป็นการกลั่นหรือประมวลความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมด ออกมาเป็นเรื่องราวและนำเสนอถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ สู่บุคคลทั่วไป

ทำอย่างไร

- จัดงานวันแม่
- แต่งกลอนสี่ บุษบาพระคุณแม่และทำกระทงกลีบผกา
- ท่องกลอนที่ตนเองแต่งและนำกระทงไปมอบให้แม่

ตัวอย่าง

แผนผังหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๓/๒๕๔๔

ตามหลักการ ๓ ลำดับของหน่วยบูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

เป้าหมายคุณค่าของวิชาที่มีต่อนักเรียน

ครู
ระบุคุณค่าที่นักเรียนมีต่อผู้เรียน เป็นเรื่องๆ อย่างเป็นเรื่องๆ

- คุณลักษณะของภาษาไทยเป็นพื้นฐานแห่งภาษาที่ง่าย เพราะเป็นที่มาแห่งความหมายต่างๆ ได้อย่างใจหมาย แม้เด็กๆ ก็ใช้ได้จริงใจ
- คุณลักษณะภาษาไทยที่เด่นคือ สามารถแตกตัวได้มากมาย เพียงอาศัยการच्छัดคำ การซ้อนคำ ฯลฯ จนเรียกว่าเป็นภาษาที่รวยคำ
- ภาษาไทยสามารถสื่อคุณธรรม จริยธรรมในจิตใจได้ดี และประณีต เช่น กลัวยิ้มเพื่อไม่ให้ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ในตอนให้ตัว ไม่คืนตัว ฯลฯ
- ภาษาไทยเป็นที่ยู่อ่องใจไทย ถ้าภาษาดีจะต้องแม่นยำ ใจก็จะดี ถูกต้องและแม่นยำด้วย
- ประโยคภาษาไทยคือ กลุ่มคำที่สะสลาย กระชับได้ใจความ ว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- ภาษาไทยที่พัฒนาถึงขั้นสูงใช้สื่อความประณีต สะสลาย ลึกซึ้ง กินใจ เป็นคำกลอนกลอนใจ

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

สำนึกในคุณค่าเหล่านี้โดยแสดงออกได้ หรือนำไปใช้ได้อย่างตนเอง

นักเรียน

- ออกเสียงคำ รู้ความหมาย ใช้ได้อย่างถูกต้อง
- รู้ศัพท์มากขึ้นโดยใช้คำศัพท์มากขึ้น
- มีระเบียบในการเขียน การใช้หน้ากระดาษ มีช่องไฟ เว้นวรรคเป็น มีย่อหน้า เขียนตัวบรรจงและสวยงาม
- มีความอดทนในการเขียน
- มีคำศัพท์ มีภาษาที่ใช้ระบอบความรู้สึกละเอียดและละเอียดมากขึ้น
- สามารถเลือกใช้คำได้ละเอียดละคาย
- กล้าเขียน มั่นใจในการเขียน อ่าน อัดทนในการเขียนและการทำงาน
- ชอบฟังนิทาน เรื่องเล่า ตั้งใจฟังจนจบความได้โดยไม่พูดแซง
- ตั้งคำถามได้ดี ตรงประเด็น
- เล่าเรื่องเป็น
- มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้จักสังเกตละเอียดรอบคอบ ในการทำงานที่ประณีต โดยระบุด้วยภาษาได้
- เห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ รู้จักชื่นชม योग รู้จักเอื้อเฟื้อคนอื่น

เป้าหมายเนื้อหาวิชา

ระบุเนื้อหาสาระที่สำคัญ ของแต่ละรายวิชานั้นๆ

ครู

- รู้จักคำโดด คำซ้ำ คำซ้อน คำตรงข้าม คำพ้องความหมาย คำคล้องจอง คำพ้องเสียง รูป คำความไม่แท้ (ทร)
- คำ พยางค์ รู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องของกลัวย และการทำกิจกรรมจากกลัวย
 - รู้จำนวนสมาชิกของต่างๆ
 - กลอน ๔
 - การผันเสียงอักษรสูง ต่ำ ลักษณะนาม
 - อักษรนำ ทาประวัติศรีธรรม (กึ่งเสียง เต็มเสียง)
 - สระ ใ้
 - มาตราตัวสะกดตรงตัว
- ทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ที่ถูกต้องแม่นยำชัดเจน

“เรียนเรื่องประโยชน์ของต้นกล้วย ด้วยนิทาน การทำงานหัตถกรรม ไม้ตอง”

บูรณาการลำดับที่ ๓ ประยุกต์ใช้กับบริบทจริง

- ขั้นขยาย** แต่งกลอน ๔ เรื่องพระคุณแม่ ทำความดีไม่กับกิจกรรม ทำภาระให้แม่ในแม่
- ขั้นประเมิน** ประเมินจากชิ้นงานการทำ เช่น การทอทรงสูง กระพวง
 - การบันทึก สมุดคำสั่ง กลอน ๔
 - ทดสอบการอ่านออกเสียงเป็นระยะ และสังเกตการออกเสียง ระบอบการคิดได้ตรงประเด็นการพูดตัดถ้อยตัดคำขณะที่กำลังเรียน นำเสนอจนต่อผู้ปกครอง
 - สังเกตการตั้งคำถามจากการทำงานในชั้นเรียน
 - มีแบบฝึกหัดการเขียนคำ สะกดคำ และรวมเป็นแฟ้มงานเพื่อให้ นักเรียนได้ตรวจสอบสิ่งที่ไปแล้ว

บูรณาการลำดับที่ ๑ เป้าหมายและการบรรลุผล

บูรณาการลำดับที่ ๒ กระบวนการในชั้นเรียน

- ขั้นต้น** จุดประกายเพื่อให้รู้
 - เล่านิทานเรื่องกล้วยให้ เพื่อชักจูงความสนใจ เกิดความประทับใจในความดีลละ (เป็นผู้ให้) ของต้นกล้วย
 - ให้นักเรียนไม่สัมผัสต้นกล้วยจริง รู้ลักษณะ ส่วนประกอบ ผ่านผู้ลละต่างๆ โดยใช้ภาษาเหนือ ระบบความรู้สึกล บอกรวมเป็นภาพรวมของต้นกล้วย บันทึกโดยเขียนภาพความประทับใจประกอบคำบรรยาย
 - นักเรียนฝึกตั้งคำถามจากเรื่องที่ฟัง จับใจความได้ สื่อความหมาย บอกความรู้สึกลจากเรื่อง
- ขั้นหลัก** (กินเวลา ๗๐% ของทั้งหมด) เข้าสู่เนื้อหาหลักภาษา
 - สร้างชุดคำที่ ๑ นำคำจากการสัมผัสต้นกล้วย นำมาสร้างคำ แต่กล้าฝึกการสะกดคำ สร้างคำคล้องจอง การสร้างประโยค การเชื่อมโยงคำ
 - สร้างชุดคำที่ ๒ และชุดอื่น ๆ ตามลำดับ จากการทำงานต่างๆ จากต้นกล้วยเป็นกิจกรรมย่อยๆ เช่น แกะหอยกล้วย ม้าก้านกล้วย แจกกล้วยเป็นกิจกรรมย่อยๆ เช่น แกะกินจากปลี (ปลีกล้วยชุบแป้งทอด) ท่อใบตองแบบต่างๆ (ห่อหีบ ท่อกลม ท่อทรงเตี้ย ทรงสูง)
- ขั้นฝึกฝน** ฝึกฝนคำคล้องจองเพื่อแต่งกลอน ๔

กลั่น
เป็น
หยดน้ำ

ครูตั้งใจเพื่อให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์งานของตน โดยนำเสนอหรือชักชวนให้ผู้อื่นเกิดจิตสำนึกเช่นตน

บทที่ ๓

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๑. เตรียมความคิด-ความพร้อม

๑.๑ จากการศึกษาการสร้างหน่วยการเรียนรู้ฯ โครงการใบตองคล้องภาษา ที่ท่านได้ศึกษาจากวีดิทัศน์ และเอกสารตัวอย่าง ขั้นตอนใดที่ท่านเคยได้ปฏิบัติไปแล้วบ้าง (โปรดระบุ)

๑.๒ ขั้นตอนใดที่ท่านยังไม่ได้ทำ (โปรดระบุ)

๑.๓ โปรดเรียงลำดับขั้นตอนของหน่วยบูรณาการฯ โดยใส่หมายเลขลงในช่อง

การยืดหยุ่นแผน

การสร้างแผนการสอนรวม

หยดน้ำแห่งความรู้

แนวความคิดสำคัญ

การวัดและประเมินผล

การออกภาคสนาม

การพูดคุยกับผู้ปกครอง

แผนภาพความคิดหลัก

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๒. ตั้งหลักกับตนเอง

๒.๑ ท่านมีความสนใจ มีความเชี่ยวชาญหรือความสามารถพิเศษอะไรบ้าง
ที่อาจนำมาใช้กับการเรียนการสอน (โปรดระบุ)

๒.๒ โรงเรียนของท่านอยู่ในจังหวัดหรือท้องถิ่น
ซึ่งมีเอกลักษณ์หรือภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่น่าสนใจอะไรบ้าง

๒.๓ ท่านมีวิธีการทำงานอย่างไร ที่จะนำไปสู่การร่วมมือ ประสานความคิดอย่างมีความสุข
มีอะไรเป็นอุปสรรคบ้างหรือไม่

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๒.๔ ถ้าโรงเรียนของท่านไม่มีงบประมาณและขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร
ท่านคิดว่าจะทำโครงการนี้อย่างไร

๒.๕ ท่านคิดว่าจะนำโครงการลักษณะนี้ไปปรับใช้กับห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากได้อย่างไร

๒.๖ ท่านสามารถหาแหล่งทรัพยากรหรือสื่อที่หลากหลายในชุมชนของท่านได้หรือไม่ (โปรดระบุ)

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๓. ลงไม้ลงมือ

๓.๑ จากวิชาที่ท่านเคยสอน มีคุณค่าใดที่ประทับใจมากจนเป็นแรงบันดาลใจให้สร้างหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนของท่าน เพื่อให้มีประสบการณ์กับคุณค่านั้นโดยตรง

๓.๒ ท่านจะสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการอะไรในภาคการศึกษานี้ เพื่อให้นักเรียนบรรลุการเรียนรู้อะไร

๓.๓ ท่านคิดว่าจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในโครงการนี้อย่างไร ด้วยกระบวนการแบบใด

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๓.๔ ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลด้านพฤติกรรมการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ทำได้หรือไม่

๓.๕ ท่านจะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเข้าใจสาระสำคัญของสิ่งที่เรียนและสนุกกับการเรียน

- พิจารณาคะแนนสอบ
- นักเรียนไม่ถามคำถามเลย
- นักเรียนทำการบ้านได้ดีไม่มีข้อติดขัด
- นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสาระสำคัญได้
- นักเรียนมีวิธีการนำเสนอความคิดความเข้าใจของตนในรูปแบบต่าง ๆ
- นักเรียนสามารถนำเรื่องที่เรียนไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองได้
- นักเรียนสามารถนำเรื่องที่เรียนไปเล่าให้ผู้ปกครองฟังได้

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๔. การทดลองใช้แบบแผน

๔.๑ ทดลองเขียนแผนภาพความคิดหลัก (Mind Mapping) ของโครงการของท่าน

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๔.๒ ทดลองสร้างแผนการสอนรวม (ONE PAGE) ตอนที่ ๑

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๔.๓ ทดลองทำแผนการสอนย่อย แบบวัดและประเมินผล (ปผ.๑)
และตรวจสอบแผนการสอนที่ท่านทำว่าได้มีการบูรณาการหรือไม่อย่างไร

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๕. การวัดและประเมินผล

๕.๑ จุดประสงค์การบรรลุผลการเรียนมาจากไหน

- มาจากการปรึกษาหารือร่วมกันของทีมครู
- มาจากมาตรฐานแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ
- มาจากผู้บริหาร ผู้ใหญ่
- มาจากความพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง
- มาจากสาระสำคัญของเนื้อหาวิชา
- มาจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- มาจากกระบวนการทำงานของนักเรียน เช่น การทำงานด้วยความอดทน
ด้วยความแม่นยำ ด้วยความคิดพิจารณา
- มาจากแนวคิดหลักของแผน
- มาจากตัวอย่างแผนของครูคนอื่น

๕.๒ ท่านคิดว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแผนของท่าน ควรบรรลุจุดประสงค์ที่ท่านตั้งไว้ได้อย่างไร

- สังเกตจากการทำงาน of นักเรียน
- สังเกตจากคำถามของนักเรียน
- สังเกตจากผลงานของนักเรียน

๕.๓ จากจุดประสงค์แต่ละจุดประสงค์ ถ้าหากนักเรียนทำได้ไม่เท่ากัน
ท่านจะมีวิธีการประเมินผลอย่างไร

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๕.๔ ทดลองทำแบบวัดและประเมินผลการเรียนรายบุคคล (ปผ.๒)

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

๕.๕ ทดลองทำแบบรายงานผลการประเมินการเรียนรู้ประจำหน่วย (ปผ.๓)

แบบฝึกหัดการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฯ

ท ม า ย เ ท ศุ

เมื่อท่านได้ทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้ฯ แล้ว ลองบันทึกประสบการณ์ในการยืดหยุ่นแผนและการนำเสนองานของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลซึ่งอาจนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ในชั้นเรียนของท่านได้ต่อไป

ภาคผนวก

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม

วิชา ภาษาไทย

โครงการใบตองคล้องภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนรุ่งอรุณ

ครูเจ้าของโครงการ

ครูปลื้มจิตต์ แก้วใส

จัดทำโดย

ชมพูนุช ตั้งพินิจการ

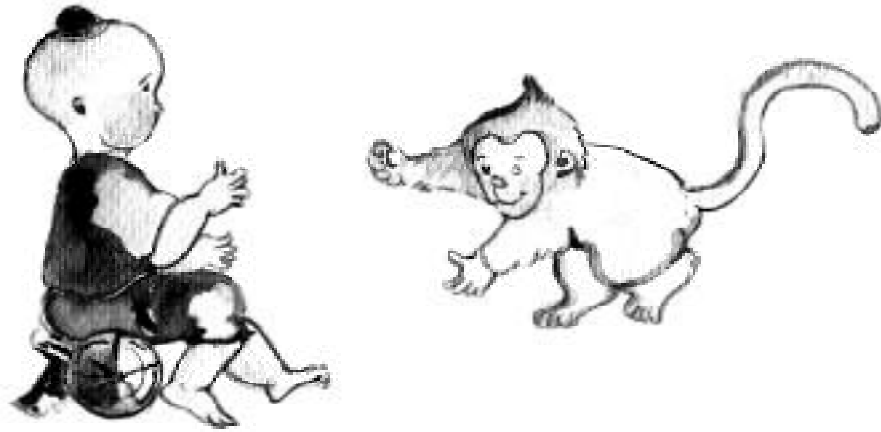
ตอนที่ ๑ แนวความคิดสำคัญ

๑.๑ แนวคิดและที่มาของโครงการไบตองคลั่งภาษา

ที่โรงเรียนรุ่งอรุณ วิธีสร้างโครงงานการสอนนั้น เริ่มต้นจากครูต้องทราบว่าตนสอนวิชาอะไร สำหรับในชั้นเรียนวิชาภาษาไทย ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ครูปลื้มจิตต์ผู้สอนได้หาข้อมูลเกี่ยวกับ ขอบเขตเนื้อหาวิชาภาษาไทยในระดับ ป.๒ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดออกมาพร้อมกับคู่มือประกอบของเนื้อหาแต่ละเรื่อง แล้วศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อเข้าใจถึงขอบเขตเนื้อหาทางภาษาไทยแล้ว ครูจึง คิดหาสื่อที่จะเป็นสะพานพานักเรียนไปสู่เนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยอาจมองย้อนกลับไปคิดว่า ครูมีความชำนาญ หรือสนใจในเรื่องใดบ้าง

การที่ครูนำสิ่งที่ตนชำนาญและมีความสนใจมาเป็นสื่อให้นักเรียนเข้าสู่เนื้อหานั้น จะทำให้ครูสามารถ จัดการเรียนการสอนไปได้อย่างราบรื่น คิดแตกยอด เชื่อมโยงได้ เมื่อเกิดปัญหาสามารถพลิกแก้ไข สถานการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ซึ่งคุณครูปลื้มจิตต์มีความสนใจและผูกพัน กับงานไบตองตั้งแต่ครั้งเรียนวิทยาลัย ทำให้เกิดความซาบซึ้งและรู้คุณค่าของงานประดิษฐ์จากไบตอง เนื่องจากลักษณะของไบตองมีความเรียบง่าย จึงต้องใช้ความประณีตในการหยิบจับ ให้มีความประณีตใน การทำงาน ระวังไม่ให้ฉีกขาด ค่อยทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีความตั้งใจในการทำงาน งานประดิษฐ์ จากไบตองที่มีความอ่อนช้อยนี้เอง ส่งผลถึงจิตใจของผู้ทำงาน ให้มีความอ่อนโยน ละเอียด เป็นระเบียบเรียบร้อย จึงเป็นความคิดที่ทำให้ครูเลือกใช้โครงงานนี้ อีกทั้งต้องการให้เด็กเห็นคุณค่าของต้นกล้วย เนื่องจากคนไทย ในอดีตมีความผูกพันกับต้นกล้วยเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย มาใช้ประโยชน์ ในวิถีชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนตาย เช่น นำก้านกล้วยมาตากทำเป็นเชือกใช้ห่อของ นำไบตองแก่ๆ มาห่อลูก ฝรั่งเพื่อไม่ให้แมลงมากัด นำก้านไบตองมาประดิษฐ์ของเล่นให้กับเด็กๆ เมื่อเล่นแล้วสามารถย่อยสลาย

เป็นประโยชน์ต่อคนได้ เป็นต้น ทำให้มองว่า กล้วยเป็นพืชผู้ให้ เสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทน ครูจึงปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของต้นกล้วย โดยนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้อย่างเข้าใจธรรมชาติ รู้จักตอบแทนคุณของต้นกล้วยด้วยการปลูกต้นกล้วยทดแทน และให้ประโยชน์จากต้นกล้วยอย่างรู้ค่า ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การเป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ ของคุณพ่อคุณแม่ เพื่อให้เด็กเกิดความกตัญญู รู้ถึงความรัก เอาใจใส่ ความจริงใจที่พ่อแม่มอบให้ กตเวทิตาจะตอบแทนพระคุณของบุพการี โดยการนำไปตองมาเย็บประดิษฐ์สร้างสรรค์เป็นกระทงกลีบผงา เพื่อมอบให้คุณพ่อคุณแม่ ซึ่งในขณะที่เด็กทำงาน ความงามที่เกิดจากการฝึกฝนความนุ่มนวล เกิดเป็นบุคลิกของผู้มีมารยาททั้งในการพูดไพเราะอ่อนหวาน นุ่มนวลประณีตอ่อนช้อยในการทำงาน กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นระเบียบ และถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่ออกมาเป็นกลอนสี่บทบูชาพระคุณแม่

๑.๒ ไบตองคล้องภาษาได้อย่างไร?

โดยลักษณะทางภาษาไทยและลักษณะการทำงานจากไบตองนั้นมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในภาษาไทยมีคำที่ประกอบขึ้นด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เสียงสูง กลาง ต่ำ เสียงสระสั้น ยาว ทำให้คำในภาษามีความอ่อนพริ้ว สอดคล้อง ไพเราะนุ่มนวล เกิดฉันทลักษณ์ต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย อันเป็นอรรถรสของภาษาที่สามารถบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดซึ่งถ่ายทอดสู่ผู้ฟังให้รับรู้ได้ เช่นเดียวกับการทำงานจากไบตอง เมื่อนำไบตองมาพับ ห่อ ทำกระทง ทำบายศรี จะเกิดขึ้นงานที่เป็นเอกลักษณ์ มีความหมายในตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะที่มีโครงสร้างเช่นเดียวกันกับภาษาไทย มีการเติบโตจากคำเล็กไปสู่คำใหญ่ จากความหมายหนึ่งไปสู่อีกความหมายหนึ่ง มีความต่อเนื่องสวยงาม แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทย ในการคิดค้นประดิษฐ์ และเลือกนำสิ่งดี ๆ มาสร้างสรรค์ให้มีความงดงาม และเกิดประโยชน์หลากหลาย ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังสามารถดัดแปลงพลิกแพลงได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้

ซึ่งจากการเรียนหน่วยบูรณาการ “ไบตองคล้องภาษา” นั้น นักเรียนจะได้เรียนรู้หลักไวยากรณ์ภาษาไทย ผ่านการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย การนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ ทำงานไบตอง (ห่อแบบต่างๆ ทำกระทง) ซึ่งจากการเรียนภาษาและการทำงานประดิษฐ์นั้นจะเกิดขึ้นควบคู่กันไปตลอด ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

ในการทำควมรู้จัก คู่กันเคยกับต้นกล้วยนั้น ครูจะเล่านิทาน “ฉันคือใคร” ซึ่งเกี่ยวกับพืชชนิดหนึ่งที่เป็นผู้ให้ สามารถเป็นที่พักพิง หลบฝน หลบแดดให้กับสัตว์ต่างๆ ผลก็เป็นอาหารให้ประทังชีวิต นำต้นมาใช้ประโยชน์ต่างๆ แล้วให้นักเรียนทายว่าพืชชนิดนั้นคืออะไร โดยให้วาดภาพจากจินตนาการ จากนั้นครูจึงพานักเรียนไปสังเกตดูต้นกล้วย วาดภาพต้นกล้วยที่ตนเห็น แล้วบอกชื่อเรียกส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย ซึ่งนักเรียนจะได้รู้ค่านามใหม่ๆ และเรียนเรื่องลักษณนามที่ได้จากต้นกล้วยด้วย เช่น กล้วย ๑ เครือ กล้วย ๑ หวี กล้วย ๑ ลูก ต้นกล้วย ๑ ต้น เป็นต้น และแตกยอดสู่การรู้จักลักษณนามของสิ่งอื่นๆ ต่อไป

จากนั้นนักเรียนจะได้นำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ ตัวอย่างเช่น การนำปลีกล้วยมาชุบแป้งทอด ซึ่งก่อนลงมือทำงาน ครูจะนำปลีมาให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสในส่วนต่างๆ ทั้งดม สัมผัส จับ ดู แล้วถ่ายทอดความรู้สึกเมื่อได้สัมผัสออกมา นับเป็นการให้เด็กรู้จักนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ออกมาใช้พร้อมกับเรียนรู้คำใหม่ และให้ความหมายของคำนั้นด้วยตนเองในขณะเดียวกัน โดยครูจะเขียนคำที่นักเรียนพูดลงบนกระดาน แล้วให้นักเรียนออกเสียงคำพร้อมๆ กัน แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการทำอาหารจากปลีกล้วย ซึ่งนักเรียนจะได้คำศัพท์เกิดจากการทำงานและเข้าใจความหมายของคำจากการทำงานด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ต้องอธิบายความหมาย เช่น ชุบ ฉีก จุ่ม ทอด เป็นต้น

ต่อจากนั้นจึงนำเข้าสู่การเรียนคำควบกล้ำ ปลาย และทบทวน สระ อี จากคำว่า “ปลี” นักเรียนจะได้ออกเสียง สะกดคำ แยกคำใหม่จากคำที่กำหนด โดยในขั้นแรกอาจเปลี่ยนเพียงแค่พยัญชนะต้น หรือคงคำควบกล้ำแต่เปลี่ยนสระ เช่น ปลี สี ดี มี ดี ปลี ปลา ปลอก ปล่อย เป็นต้น เมื่อนักเรียนสามารถทำได้ดีขึ้น จะให้นักเรียนหาคำที่พบเห็นในชีวิตประจำวันที่มีสระอี มีคำควบกล้ำ ปลาย มาเขียนในสมุด โดยนักเรียนอาจดูจากหนังสือหรือคิดเองก็ได้ จากนั้นจึงฝึกเขียนโดยการตัดแจกลูกคำ (แยกพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์แต่ละตัวที่ประกอบรวมกันเป็นคำออกมาเพื่อให้ทราบว่าการประกอบด้วยอะไรบ้าง) เช่น ปลี = ปล + ล + -[ี] เป็นต้น แล้วนำคำนั้นมาแต่งประโยค หรือรวบรวมคำที่เรียนมาสะสมเป็นคลังคำ เพื่อทำพจนานุกรมคำศัพท์

ธรรมชาติของต้นกล้วยและภาษา

ในการที่จะเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ถึงธรรมชาติของสิ่งนั้น เพื่อเข้าใจลักษณะและเข้าใจสภาพสภาวะของสิ่งนั้นๆ พร้อมกับการเลือกนำสิ่งนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำให้เกิดสุนทรีย์ ความงาม ความสนใจแก่ผู้พบเห็นหรือผู้ที่สัมผัส ซึ่งในการทำหน่วย “ภาษาไทย” โครงการ “ใบตองคล้องภาษา” นี้ ครูได้ศึกษาธรรมชาติของต้นกล้วยและธรรมชาติของภาษาก่อนที่จะดำเนินการสอน เพื่อให้เข้าใจและสามารถนำธรรมชาติของทั้ง ๒ สิ่งมาสอน หรือทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกลมกลืน ซึ่งธรรมชาติของต้นกล้วยนั้นมีความสวยงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง อีกทั้งมีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ ทำให้สังเกตได้ว่า ต้นกล้วยเป็นพืชที่เสียสละ เป็นผู้ให้ที่ไม่หวังผลตอบแทน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของต้นกล้วย รู้จักตอบแทนคุณด้วยการปลูกทดแทน เชื่อมไปถึงเห็นการเป็นผู้ให้ของบุพการี ลูกจึงทดแทนคุณด้วยการนำใบตองมาทำเป็นกระทงกลีบผลึกที่ทำประณีตบรรจงเพื่อมอบให้แม่

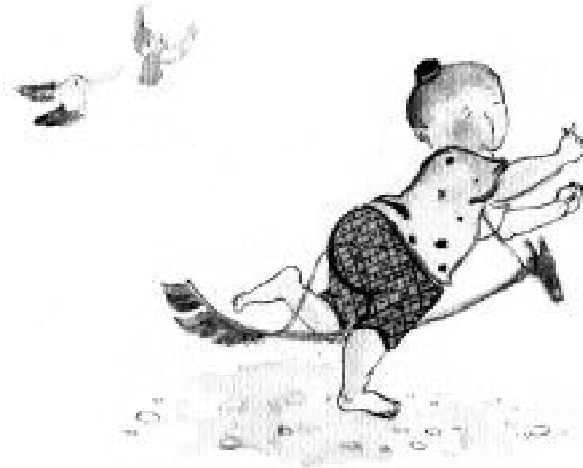
ลักษณะเดียวกับการเข้าใจถึงธรรมชาติของภาษา ซึ่งภาษานั้นเป็นสิ่งแสดงถึงปัญญา การถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับระดับบุคคล กาลเทศะ และใช้อย่างถูกหลักไวยากรณ์ ทำให้เกิดความไพเราะ นุ่มนวล สุภาพ เป็นที่สนใจประทับใจต่อบุคคลอื่นๆ ซึ่งในการเรียนหน่วยนี้ ครูนำธรรมชาติของต้นกล้วยและภาษามาประยุกต์ไว้ด้วยกัน ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

ในการศึกษาหน่อกล้วย เด็กจะได้เรียนรู้ถึงรากเหง้าตระกูลของตนเอง สามารถลำดับขั้นของบุคคลเพื่อเลือกใช้ภาษาให้เหมาะกับบุคคลนั้นๆ หรือการเขียนกลอนสี่ เพื่อระลึกถึงพระคุณของพ่อกับแม่ เด็กจะคิดและพูดคำที่ตนรู้สึกต่อคุณพ่อคุณแม่ออกมา และเลือกใช้คำที่สามารถสื่อความคิด ความหมาย มีความไพเราะใส่ลงในกลอน เพื่อพูดหรืออ่านสิ่งที่ตนเขียน (บอกถึงความรู้สึก) ให้กับพ่อแม่ได้รับรู้ พร้อมกับมอบกระทงที่ประดิษฐ์ด้วยตนเอง เพื่อแสดงความรักที่มีต่อพ่อแม่ ทำให้บรรยากาศในงานวันแม่อบอุ่นไปด้วยความรัก ความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีค่าอีกช่วงหนึ่ง ทำให้เด็กเป็นผู้รู้ ผู้เป็นและผู้ให้ได้ ซึ่งการเป็นผู้รู้คือการรู้ตัวตนที่กำลังทำอะไร ทำอย่างไร และทำไปเพื่ออะไร เพื่อที่จะทำให้ปัญหาที่อยู่ตรงหน้าสำเร็จลุล่วงไปได้ เกิดเป็นความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามมารยาทไทย เช่น รู้จักธรรมชาติของต้นกล้วยที่เป็นพืชผู้ให้และสามารถปลูกได้ในภูมิประเทศเขตร้อนที่มนุษย์ได้นำส่วนต่างๆ มาใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า การเป็นผู้เป็นนั้นหมายถึง สามารถนำความรู้ที่มีมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส บุคคล กาลเทศะ สามารถแตกยอดทางความคิด เชื่อมโยงความคิดจากสิ่งที่ทำได้ว่า สามารถทำอะไรเพิ่มเติมหรือสร้างสรรค์ได้อีก เกิดเป็นองค์ความรู้ของตนเอง เช่น การนำใบตอง

มาทำงานประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น และการเป็นผู้ให้คือสามารถถ่ายทอดความรู้ หรือสอนสิ่งที่ตนรู้ ตนเป็นให้กับผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ อีกทั้งเกิดความภูมิใจ และเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ร่วมอนุรักษ์สืบสานให้พัฒนาอยู่คู่ไทยตลอดไป

นอกจากนี้การนำสื่อที่สามารถพบเห็นง่ายในสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนมาใช้ ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าที่สุดและไม่ทำลายธรรมชาติแวดล้อม ใช้อย่างรู้คุณค่าและไม่เปลืองงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ด้วย ซึ่งจากสภาพภูมิประเทศเขตร้อน ทำให้สามารถปลูกต้นกล้วยได้มาก ออกดอก ออกผลงดงามอยู่ตลอดทั้งปี และในบริเวณโรงเรียนก็ปลูกต้นกล้วยอยู่มากเช่นกัน จึงถือเป็นสื่อธรรมชาติที่เหมาะสมในการนำมาใช้ประกอบการเรียนเป็นอย่างยิ่ง และมีการจัดทำหนังสือ “กล้วย : เพื่อนผู้ให้” เพื่อใช้ประกอบการเรียน ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับต้นกล้วย การใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆ จากต้นกล้วย พร้อมทั้งเสริมความรู้ทางภาษาไทยที่ได้จาก “ต้นกล้วย” ไปในขณะเดียวกัน ซึ่งจะแทรกจริยธรรมที่สอดคล้องกันอย่างกลมกลืน

จึงเกิดเป็นหน่วยบูรณาการโครงการวิชาภาษาไทย “ใบตองคล้องภาษา” ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่ใช้ต้นกล้วยและงานใบตองเป็นตัวจุดประกายให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจและนำภาษาไทยไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ตอนที่ ๒ แผนภาพความคิดหลัก

๒.๑ ขอบเขตเนื้อหา

ในการเรียนหน่วยบูรณาการ “ใบตองคล้องภาษา” ครูเลือกใช้ต้นกล้วยและงานใบตองเป็นสื่อเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้การใช้หลักไวยากรณ์พื้นฐานภาษาไทยที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยในช่วงแรกครูจะทบทวนสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ นั้น จะปูพื้นฐานให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงของภาษาพูดที่นำไปสู่ภาษาเขียนให้นักเรียนมีความกล้าที่จะเขียนตามสิ่งที่ตนคิด โดยยังไม่ต้องเคร่งครัดกับตัวไวยากรณ์ภาษา และเห็นจุดเด่นในรูปของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สำหรับการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ นั้น เด็กเรียนรู้ภาษาผ่านการใช้ผัสสะทั้ง ๖ ในการทำความรู้จักกับต้นกล้วย การนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ และการปฏิบัติจริงจากการทำงาน ใบตอง โดยเด็กจะได้คำจากสิ่งที่ตนสังเกต สัมผัส รู้สึกรู้สีก ออกมาเป็นชุดคำ ฝึกทักษะการพูด อ่าน และเขียนชุดคำที่เกิดจากสระตามไวยากรณ์ของต้นกล้วย ทั้งคำนาม สรรพนาม ลักษณนาม รวมทั้งจะได้เรียนรู้คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา คำควบกล้ำ คำควบไม่แท้ ทร คำตรงกันข้าม คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำกิริยาจากการทำงานของใบตอง เช่น การทำห่อบรรจุภัณฑ์ประเภทต่างๆ ได้รู้ความหมายของคำและพยางค์ สัมผัสของคำที่มีเสียงเหมือนกัน ไปสู่การคิดหาชุดคำประสมคู่ ๒ คู่ ๔ ที่มีความหมาย แต่งคำคล้องจอง ต่อยอดไปถึงการเขียนกลอน ๔ บทบาทพระคุณแม่ จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมดจะประมวลเข้าสู่การทำงานพจนานุกรมคำศัพท์ ซึ่งนักเรียนจะนำคำที่ตนชอบมาอ่านสะกดคำ แจกลูกคำให้ความหมายของคำนั้นตามความเข้าใจของตนเอง แยกคำเพื่อให้ได้คำที่มีความหมายใหม่ นำคำนั้นมาแต่งประโยคพร้อมกับวาดภาพประกอบ

๒.๒ แผนภาพความคิดหลัก (Mind Mapping)

ในการทำโครงงานแต่ละโครงงานของครูโรงเรียนรุ่งอรุณจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยเมื่อครูรู้เป้าหมายของการเรียนการสอน และได้ขอบเขตเนื้อหาทั้งหมดแล้ว ก็จะนำมาเขียนเป็นแผนภาพความคิดหลักของตนเองหรือ Mind Mapping เพื่อ

๑. วิเคราะห์ว่าจะต้องใช้กระบวนการและลำดับขั้นตอนอย่างไรจึงจะให้เด็ก ๆ เข้าถึงสาระความรู้ทั้งหมดของโครงงานนี้ได้ตามวัยของเขา
 ๒. ครูมีแง่มุมที่มองเห็นเนื้อหาและเห็นคุณค่าในแง่มุมใดบ้าง เพื่อจะโยงให้ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด
 ๓. ครูได้ตรวจสอบลำดับการสอนและเนื้อหาและทำความเข้าใจองค์ความรู้โดยรวมว่า สอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร จะแบ่งเป็นตอนและจะดำเนินการสอนไปอย่างไร
- สำหรับ โครงงานใบตองคล้องภาษา ได้จัดลำดับการเรียนรู้ไว้ ๓ ขั้นตอน คือ

๑. ผูกสัมพันธ์ฉันกับกล้วย

เป็นการพาให้เด็กเห็นความจริงในเรื่องความสัมพันธ์ของคนกับกล้วยในการนำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้อย่างเข้าใจธรรมชาติ เช่น นำหยวกมาทำเป็นอาหารของคนและหมู นำก้านใบตองมาทำของเล่นให้เด็ก เมื่อเล่นเสร็จก็สามารถย่อยสลายไปเป็นประโยชน์ต่อดิน นำใบตองมาห่อเป็นภาชนะหรือทำงานประดิษฐ์ที่ใช้ในพิธีกรรมลอยกระทง เป็นต้น และเรียนรู้หลักการใช้ภาษาจากต้นกล้วย เพื่อนำไปสร้างคำใหม่จากการฟังนิทาน “ฉันทคือใคร” เป็นการสร้างความคุ้นเคยและศรัทธาในความคิดของต้นกล้วย วาดภาพจากการสังเกตสัมผัสส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย ทำงานประดิษฐ์ต่างๆ เช่น นำกานมาทำเชือก นำหยวกมาทำแจกัน เป็นต้น

๒. ความงามใบตอง

ในช่วงนี้มุ่งให้เด็กมองเห็นความงามของต้นกล้วย เช่น ความงามของเจดีย์เขียวในระดับต่างๆ การจัดเรียงตัวของกานกล้วย การแตกตัวของก้านใบตอง ความลื่น เรียบ ภายในตัวใบ ความมีน้ำมีนวลของทั้งใบและลำต้น ซึ่งนำไปสู่กิจกรรมที่ทำให้เกิดความละเอียดละไม ประณีตจากการทำงานจากใบตอง โดยการห่อแบบต่างๆ ทำกระทง ๒ มุม ๔ มุม ห่อทรงสูง-ทรงเตี้ย เป็นต้น วาดภาพใบตองที่มีขนาด อายุต่างกัน จากการสังเกต สัมผัสใบตอง ทำพจนานุกรมคำศัพท์ ท่องอาขยาน อ่านกลอน คำคล้องจอง เพื่อจับเสียงสัมผัส แต่งคำคล้องจอง

๓. ตามรอยบรรพชน

เป็นช่วงที่นำเด็กไปสู่การเกิดความรักและเห็นคุณค่าความดีของต้นกล้วยในฐานะที่เป็นผู้ให้อย่างแท้จริง คือ การให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนให้กับมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ สะท้อนถึงความรัก ความเอาใจใส่ที่พ่อแม่มีให้ลูกเสมอ ก่อให้เกิดความกตัญญูรู้คุณ และตอบแทนคุณของบุพการี ด้วยการทำกระทงกลีบผกา และแต่งกลอนสี่ เรื่อง “พระคุณของแม่”

Mind Mapping
โครงการเรียนรู้หน่วย
ภาษาไทย

ภาคผนวก

ตัวอย่าง ตารางแสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาของโรงเรียนรุ่งอรุณกับมาตรฐานแกนกลาง
กลุ่มวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เนื้อหาการสอนของรุ่งอรุณ	มาตรฐานแกนกลาง
<p>ให้เห็นความจริงในเรื่องความสัมพันธ์ของ คนกับต้นกล้วยในการนำส่วนต่างๆ มาใช้ในชีวิต ประจำวันอย่างเข้าใจธรรมชาติ และเรียนรู้ค่าต่างๆ จากต้นกล้วย เพื่อนำไปสร้างค่าใหม่ จึงดำเนิน การสอนสาระวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยจัดกิจกรรม ฟังนิทาน “ฉันคือใคร” (กล้วยผู้ให้) แล้วให้จับใจความสำคัญเพื่อสร้างความคุ้นเคย และศรัทธาในความคิดของต้นกล้วย สังเกตสัมผัส ส่วนต่างๆ ของต้นกล้วย แล้วบอกให้แสดงความรู้สึก เพื่อเป็นชุดคำที่ได้จากต้นกล้วย ทำให้เข้าใจ ความหมายของคำด้วยตัวเอง เชื่อมโยงไปสู่หลัก ไวยากรณ์ของภาษาจากต้นกล้วย ได้แก่ มาตรา ตัวสะกดตรงแม่ (กาบ = แม่กบ หยวก = กก) ลักษณะนาม (กล้วย = เครือ หวี) และอักษรนำ (หยวก = หยวก) จากกิจกรรมการเล่นปริศนาคำทาย การละเล่นไทย เกมทำท่าทางใบ้คำ เป็นต้น ซึ่ง นักเรียนจะได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาไทย จากการ คิดคำที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน สะกดคำ แจกลูก แตงคำใหม่ที่มีโครงสร้างเดียวกัน และแต่งประโยค อีกทั้งยังได้ทำงานประดิษฐ์จากส่วนต่างๆ ของ ต้นกล้วยด้วย เช่น ทำเชือกจากกาบ ทำอาหาร จากหัวปลี เป็นต้น โดยทำงานเป็นกลุ่มซึ่งเด็กจะ ได้ใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน ในระหว่างขั้นตอน การทำงานนักเรียนจะเรียนรู้และเข้าใจความหมาย ของคำจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p>	<p><u>ช่วงที่ ๑</u> ผู้กสัมพันธ์ฉันกับกล้วย มาตรฐานที่ ๑ เข้าใจธรรมชาติและพลังของภาษา มาตรฐานที่ ๓ เข้าใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ทางภาษา มาตรฐานที่ ๔ เข้าใจและซาบซึ้งวรรณคดีและ วรรณกรรม มาตรฐานที่ ๕ แสดงความสามารถในการอ่าน และใช้ทักษะตามกระบวนการอ่าน นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการ การคิด ตัดสินใจ และสร้าง วิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต มาตรฐานที่ ๗ นำเสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึก ด้วยการพูด และการเขียน อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ ๘ ฟังและดูสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพล ต่อความคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาตรฐานที่ ๑๐ แสดงความสามารถการใช้ภาษาใน การจัดการด้านอาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน มาตรฐานที่ ๑๑ ใช้ภาษาเสริมสร้างนิสัย บุคลิกภาพ ดี เสริมสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน</p>

ภาคผนวก

เนื้อหาการสอนของรุ่งอรุณ	มาตรฐานแกนกลาง
<p>มองเห็นความงามของต้นกล้วย เช่น ความงามของเฉดสีเขียวในระดับต่างๆ การจัดเรียงตัวของกาบกล้วย ความลื่น ความเรียบภายในตัวใบตอง ความมีน้ำมีนวลของทั้งใบและลำต้น นำไปสู่กิจกรรมที่ให้นักเรียนสังเกต สัมผัส ใบตองที่มีสี ขนาด อายุต่างกัน เชื่อมโยงไปสู่การใช้ภาษาให้เหมาะกับแต่ละบุคคลที่ต่างอายุและกาลเทศะ การทำงานใบตองโดยการทอแบบต่างๆ ท่อทรงสูง-ทรงเตี้ย ทำกระทง ๑ มุม ๒ มุม ๔ มุม ทำให้เกิดความละเมียดละไม ประณีตนุ่มนวลมีสมาธิจากการทำงาน ควบคู่ไปกับ การเรียนหลักภาษา คำควบไม่แท้ ทร จากคำว่า “ทรง” คำตรงกันข้าม คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำคล้องจอง โดยการฟังนิทาน “ทร” แล้วจับใจความสำคัญ เล่นเกมที่ให้ระบุและแจกแจงคำตรงกันข้าม หรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน ท่องอาขยาน อ่านจับอรรถรสที่ได้จากคำคล้องจองแล้วหาคำที่คล้องจองกัน นำไปสู่การเลือกคำ จับคู่คำที่คล้องจองกัน นำคำนั้นมาแจกลูกคำ เขียนคำคล้องจอง หรือ แต่งประโยค และรวบรวมคำที่ได้สะสมมาทำเป็นพจนานุกรมคำศัพท์ (เขียนคำ แจกลูก ให้ความหมาย แยกคำใหม่ แต่งประโยค และวาดภาพประกอบ) ซึ่งในขณะที่ทำงาน นักเรียนจะร่วมทำงานกับเพื่อนๆ มีการพูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันหัดอ่าน สะกด เขียนคำ และนำพจนานุกรมที่ตนเขียนมาเป็นแบบฝึกหัดต่อไป</p>	<p>ช่วงที่ ๒ ความงามใบตอง</p> <p>มาตรฐานที่ ๑ เข้าใจธรรมชาติและพลังของภาษา</p> <p>มาตรฐานที่ ๒ เข้าใจภาษากับวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางภาษา</p> <p>มาตรฐานที่ ๔ เข้าใจและซาบซึ้งวรรณคดีและวรรณกรรม</p> <p>มาตรฐานที่ ๕ แสดงความสามารถในการอ่านและใช้ทักษะตามกระบวนการอ่าน นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการคิดตัดสินใจ และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต</p> <p>มาตรฐานที่ ๗ นำเสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึก ด้วยการพูดและการเขียนอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์</p> <p>มาตรฐานที่ ๘ ฟังและดูสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>มาตรฐานที่ ๙ แสดงความสามารถในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๐ แสดงความสามารถการใช้ภาษาในการจัดการด้านการเรียน อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๑ การใช้ภาษาเสริมสร้างนิสัยบุคลิกภาพที่ดี เสริมสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๒ ใช้ภาษาอย่างมีคุณธรรมและวัฒนธรรม ภูมิใจในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และรักษาไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ</p>

ภาคผนวก

เนื้อหาการสอนของรุ่งอรุณ	มาตรฐานแกนกลาง
<p>เกิดความรักและเห็นคุณค่าความดีของต้นกล้วยในฐานะเป็นผู้ให้อย่างแท้จริง โดยไม่หวังผลตอบแทนให้กับมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ สะท้อนถึงความรัก ความเอาใจใส่ที่พ่อแม่มีให้ลูกเสมอ ซึ่งนักเรียนจะได้ทำกระทงกลีบผกาเพื่อนำไปมอบให้แม่ นักเรียนจะได้เรียนรู้ขั้นตอน กระบวนการทำงานที่ต้องใช้ความประณีตละเอียดอ่อน มีสมาธิจดจ่อ และตั้งใจที่จะทำให้สำเร็จในการทำกรวยนมสาว ฟันปลา เย็บต้นถอยหลัง ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนเรื่องสระลดรูปควบคู่ไปกับการทำงาน ด้วยจากคำว่า นมสาว (สระ-โอะ ลดรูป) เย็บ (สระ-ะ ลดรูป) รู้ที่มาที่ไปของคำ อ่านสะกดคำ แจก ลูกคำ แดกคำใหม่ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำคำมาแต่งประโยค จากนั้นครูจึงเล่านิทาน “ความรักของแม่” ให้นักเรียนฟัง และจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง เพื่อก่อให้เกิดความซาบซึ้งเห็นความเสียสละของแม่ที่มีต่อลูก แล้วให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อแม่ออกมาเขียนบนกระดาษ และนำคำเหล่านั้นมารวมกันแต่งกลอนสี่ เพื่อบูชาพระคุณแม่ ซึ่งนักเรียนจะได้ทบทวนหลักไวยากรณ์ที่เคยเรียนมาตั้งแต่ต้น เช่น มาตราตัวสะกดตรงแม่ คำควบกล้ำ คำควบไม่แท้ อักษรนำ เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการแต่งกลอน โดยครูจะเริ่มจากให้นักเรียนหาสัมผัสในคำ คล้องจอง คิดคำคู่ที่มีความหมาย เชื่อมโยงไปสู่การรู้จักบอกสัมผัส และแต่งกลอนสี่ ได้ถูกต้องด้วยตนเอง จากการเลือกใช้คำแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อแม่</p> <p>หลังจากที่แต่งกลอนสี่ แล้ว นักเรียนจะฝึกการอ่านกลอนโดยใช้น้ำเสียงและลีลาการอ่านได้อย่างไพเราะเหมาะสม แสดงความภาคภูมิใจของคุณของตนที่มีต่อบุพการี ฝึกการใช้กิริยาอาการท่าทางในการนำกระทงไปมอบให้แม่ในงานวันแม่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นได้อย่างสวยงามเหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี</p>	<p><u>ช่วงที่ ๓ ตามรอยบรรพชน</u></p> <p>มาตรฐานที่ ๑ เข้าใจธรรมชาติและพลังของภาษา</p> <p>มาตรฐานที่ ๒ เข้าใจภาษากับวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงของภาษา</p> <p>มาตรฐานที่ ๔ เข้าใจและซาบซึ้งวรรณคดีและวรรณกรรม</p> <p>มาตรฐานที่ ๕ แสดงความสามารถในการอ่านและใช้ทักษะตามกระบวนการอ่าน นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการคิด ตัดสินใจ และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต</p> <p>มาตรฐานที่ ๖ แสดงความสามารถในการเขียนและใช้ทักษะตามกระบวนการเขียน</p> <p>มาตรฐานที่ ๗ นำเสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึก ด้วยการพูดและเขียนอย่างมีวิจยารณญาณและสร้างสรรค์</p> <p>มาตรฐานที่ ๘ ฟังและดูสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดอย่างมีวิจยารณญาณ</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๐ แสดงความสามารถในการใช้ภาษาในการจัดการด้านการเรียน อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๑ ใช้ภาษาเสริมสร้างนิสัย บุคลิกภาพที่ดี เสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๒ ใช้ภาษาอย่างมีคุณธรรม และวัฒนธรรมภูมิใจในการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้องและรักษาไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ</p>

ร้อยเรียงตัวอย่างเนื้อหาและกระบวนการสู่การเรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรม การแต่งกลอนสี่บูชาพระคุณแม่ และการทำกระทงลิ้นปี่ ในตอน “ตามรอยบรรพชน”

เนื้อหาในกิจกรรมนี้คือ การทบทวนสระต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สระลรูป อันได้แก่ สระโ-ะ และ ะ- และเรียนรู้ไวยากรณ์ของกลอนสี่ และสามารถแต่งกลอนสี่ได้ โดยกิจกรรมที่ครูจัดจะสอดคล้องกับเนื้อหาในคาบนั้นๆ เช่น นักเรียนได้เรียนรู้สระ โ-ะ และสระ ะ- ลรูป จากการทำนมสาว และเย็บต้นถอยหลัง เพื่อประดิษฐ์เป็นกระทง ซึ่งครูจะให้นักเรียนช่วยกันคิดคำที่มีสระโ-ะ เด็กช่วยกันตอบว่า “เพราะมีตัวสะกดอยู่” ทำให้นักเรียนเข้าใจวิธีการใช้ด้วยตนเอง จากนั้นจึงฝึกฝนการใช้สระโ-ะ และ ะ- ลรูป โดยการคิดคำที่มีสระ โ-ะ และ ะ- ลรูป สะกดคำจากการทำงาน นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงขั้นตอนวิธีการทำกระทงลิ้นปี่ ฝึกหัดเย็บต้นถอยหลัง ทำนมสาว พับใบตอง ซึ่งการทำงานนี้จะส่งผลทางจิตใจให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ ทำงานด้วยความตั้งใจแน่วแน่ พยายามที่จะทำให้สำเร็จ มีความประณีต นุ่มนวลต่อชิ้นงาน ซึ่งเกี่ยวเนื่องถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และทำให้นักเรียนตระหนักเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่คิดประดิษฐ์สร้างสรรค์กระทงจากใบตองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดคุณค่าทางจิตใจคิดที่จะอนุรักษ์สิ่งดีๆ เหล่านี้ไปใช้

ขณะเดียวกันจากการที่นักเรียนได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับต้นกล้วย นำส่วนต่างๆ ของต้นกล้วยมาใช้ประโยชน์ต่างๆ ในช่วงแรก ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของต้นกล้วยที่เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความเสียสละซึ่งครูได้จับจูงเด็กๆ ให้มองย้อนมาที่ตนเองว่าไม่เพียงแต่ต้นกล้วยที่เสียสละและเป็นผู้ให้ให้กับเด็กๆ เท่านั้น ยังมีบุคคลต่างๆ ที่ใกล้ชิดและคอยดูแลเอาใจใส่ ทำเพื่อเราโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนเฉกเช่นเดียวกับกล้วย นั่นก็คือ พ่อและแม่ของเด็กๆ นั่นเอง ครูได้สอดแทรกแนวคิดทางจริยธรรมให้เด็กๆ ได้ตระหนักว่าลูกควรประพฤติปฏิบัติต่อบุพการีอย่างไร เพื่อระลึกถึงบุญคุณของท่าน ให้นักเรียนเกิดความกตัญญูต่อบุพการี ซึ่งในช่วงนี้ตรงกับวันแม่แห่งชาติ ครูจึงจัดกิจกรรมการแต่งกลอนสี่เพื่อบูชาพระคุณแม่ โดยในช่วงแรกจะทบทวนไวยากรณ์ภาษาไทยที่เรียนมาทั้งหมด เช่น คำควบกล้ำ มาตราตัวสะกด อักษรนำ สระต่างๆ ชื่อคำที่มีความหมาย คำคล้องจองเพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการแต่งกลอนสี่ เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กในทุกๆ วันโดยหน้าห้องเรียนจะมีกระดานที่ครูเขียนเนื้อหาสิ่งที่จะเรียนในวันนั้นๆ เป็นกลอน เช่น

“กะหยวกเป็นกาบ	เด็กทราบบ้างไหม
กาบใช้ทำอะไร	เร็วไวตอบมา
กาบนี้มีคุณ	เกื้อหนุนนำพา
เด็ก เด็ก เจริญ	หาประโยชน์กัน”

ภาคผนวก

ก่อนเข้าห้องเรียนทุกครั้งนักเรียนจะอ่านข้อความบนกระดานเพื่อจับใจความเนื้อหาที่จะเรียนในวันนั้น หาสัมผัสของคำบนกระดานและฝึกอ่านไปในขณะเดียวกัน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้การแต่งกลอนสี่ได้ในระยะเวลาไม่นาน ในการแต่งกลอนสี่เพื่อบูชาพระคุณแม่นั้น ครูจะเล่านิทาน “ความรักของแม่” แล้วจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเห็นความเสียสละของแม่ที่มีต่อลูก จากนั้นจึงให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อแม่ โดยครูจะเขียนคำนั้นๆ บนกระดาน นำคำที่ได้มารวมกันแต่งเป็นกลอนสี่ และให้นักเรียนบอกคำที่สัมผัสโดยโยงเส้นและอ่านพร้อมกัน จากนั้นจึงเปิดฐานการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกหัดแต่งกลอนสี่โดยแต่ละฐานจะทำงานต่างกันและค่อยๆ เพิ่มความยากขึ้นเรื่อยๆ เช่น ฐาน ๑ มีบัตรคำกลอนแต่ละวรรค ๔ วรรค ให้นักเรียนเรียงบัตรคำให้ต่อเนื่อง คัดลอกลงในสมุดพร้อมกับโยงสัมผัส และให้ความหมายบทกลอน ฐาน ๒ ครูเขียนบทกลอน ๒ บทบนกระดานให้ นักเรียนแต่งวรรคสุดท้ายเอง ฐาน ๓ ให้นักเรียนแต่งกลอนเองทั้งหมด

ตอนที่ ๓ แผนการสอนรวมหรือแผนปฏิบัติการในหนึ่งหน้ากระดาษ

หลังจากที่ครูได้กำหนดแผนภาพความคิดหลัก (Mind Mapping) ของตนเอง ซึ่งช่วยให้มองเห็นขอบเขต เนื้อหาทั้งหมดของโครงการและทิศทางรวมทั้งลำดับขั้นของการเรียนการสอนอย่างเป็นภาพรวมกว้างๆ แล้ว ครูจึงนำลำดับการเรียนรู้ตอนต่างๆ จาก Mind Mapping นั้นมาทำงานให้ละเอียดชัดเจนขึ้น ด้วยการบรรจุเข้าสู่ตารางปฏิบัติการในหนึ่งหน้ากระดาษ (One Page Management) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า One Page

ใน One Page ของแต่ละโครงการจะประกอบด้วยประเด็นหัวข้อต่างๆที่เชื่อมโยงสอดคล้องกัน คือแบ่งเป็นตอนต่างๆ ตามลำดับที่กำหนดไว้ในแผนภาพความคิดหลัก และแจกแจงขอบเขตเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสอนและแนวทางของกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระนั้นได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งกำกับเวลาไว้ด้วยว่าจะใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมอย่างไร

การเขียนรายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ลงใน One Page จะช่วยในการตรวจสอบความคิดของครู ว่ามองทะลุประเด็นเรื่องที่จะสอนชัดเจนหรือไม่ อย่างไร สะดวกต่อการตรวจทาน ดูถึงความสอดคล้อง ต่อเนื่อง ไม่กระโดดข้ามขั้นตอน และไม่หลงหรือหลุดประเด็นได้

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของ One Page คือเมื่อมีการยืดหยุ่นแผน ครูต้องคิดปรับ เปลี่ยน เพิ่มเติม หรือตัดทอนกิจกรรมบางอย่าง ก็สามารถตรวจสอบจาก One Page ได้ว่า กิจกรรมที่จะสร้างขึ้นใหม่นั้น สอดคล้อง สมเหตุสมผลกับแนวทางการเดินของแผนการสอนทั้งหมดของโครงการหรือไม่ เป็นกิจกรรมที่ไม่หลุดจากประเด็นแต่ละหัวข้อหรือไม่

ขั้นตอนการทำแผนการสอนรวมหรือแผนปฏิบัติการในหนึ่งหน้ากระดาษ

๑. แบ่งเนื้อหาตามลำดับโครงการเรียนรู้ตอนต่างๆ
๒. กำหนดขอบเขตเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ภายใต้ความเหมาะสมของพัฒนาการเด็กในวัยนั้นๆ
๓. ออกแบบแนวคิดในการสร้างกิจกรรมโดยกิจกรรมนั้นๆ จะต้องเป็นสิ่งที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้

ภาคผนวก

ดูรายละเอียดได้จากหน้า ๓๖-๓๖๗

ตอนที่ ๓ ตัวอย่างแผนการสอนรวม (แบบบูรณาการในวิชาเฉพาะ)			
วิชา "ภาษาอังกฤษ" โครงการ "ห้องเรียนภาษา" ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ชั้นเรียน ครูผู้สอน ครูไมเคิล ภัทรกิจ			
หน่วยเรียน จำนวนคาบ	หน่วยเรียน เนื้อหาสาระสำคัญ	จุดประสงค์ ครอบคลุมการเรียนรู้	กลยุทธ์/วิธีสอนที่เหมาะสม
หน่วยที่ ๑ - ครอบครัวของฉัน (๓๓๓ ๓ คาบ)	๑. ครอบครัวของฉัน ๒. ครอบครัวของฉันมีกี่คน? มีชื่อคนอะไรบ้าง? ๓. ครอบครัวของฉันทำอะไรกันบ้าง?	จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. นักเรียนสามารถบอกชื่อสมาชิกในครอบครัวได้ ๒. นักเรียนสามารถบอกอาชีพของสมาชิกในครอบครัวได้	๑. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๒. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๓. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ
หน่วยที่ ๒ - โรงเรียนของฉัน (๓๓๓ ๓ คาบ) - วิชาเรียน - วิชาที่ชอบ - วิชาที่ไม่ชอบ - วิชาที่อยากเรียน - วิชาที่อยากเรียนต่อ	๑. โรงเรียนของฉัน ๒. โรงเรียนของฉันมีกี่คน? มีชื่อคนอะไรบ้าง? ๓. โรงเรียนของฉันทำอะไรกันบ้าง? ๔. โรงเรียนของฉันมีอะไรบ้าง? ๕. โรงเรียนของฉันมีอะไรบ้าง?	จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาเรียนได้ ๒. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่ชอบและไม่ชอบได้ ๓. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนได้ ๔. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนต่อได้	๑. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๒. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๓. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๔. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๕. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ
หน่วยที่ ๓ - สวนของฉัน (๓๓๓ ๓ คาบ) - วิชาเรียน - วิชาที่ชอบ - วิชาที่ไม่ชอบ - วิชาที่อยากเรียน - วิชาที่อยากเรียนต่อ	๑. สวนของฉัน ๒. สวนของฉันมีกี่คน? มีชื่อคนอะไรบ้าง? ๓. สวนของฉันทำอะไรกันบ้าง? ๔. สวนของฉันมีอะไรบ้าง? ๕. สวนของฉันมีอะไรบ้าง?	จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาเรียนได้ ๒. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่ชอบและไม่ชอบได้ ๓. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนได้ ๔. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนต่อได้	๑. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๒. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๓. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๔. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๕. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ
หน่วยที่ ๔ - สวนของฉัน (๓๓๓ ๓ คาบ) - วิชาเรียน - วิชาที่ชอบ - วิชาที่ไม่ชอบ - วิชาที่อยากเรียน - วิชาที่อยากเรียนต่อ	๑. สวนของฉัน ๒. สวนของฉันมีกี่คน? มีชื่อคนอะไรบ้าง? ๓. สวนของฉันทำอะไรกันบ้าง? ๔. สวนของฉันมีอะไรบ้าง? ๕. สวนของฉันมีอะไรบ้าง?	จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาเรียนได้ ๒. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่ชอบและไม่ชอบได้ ๓. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนได้ ๔. นักเรียนสามารถบอกชื่อวิชาที่อยากเรียนต่อได้	๑. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๒. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๓. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๔. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ ๕. ใช้บัตรคำศัพท์รูปภาพประกอบ

เมื่อเห็นภาพโดยรวมของทั้งโครงการจากแผนการสอนรวมแล้ว จึงจัดทำปฏิทินการสอน คือการวางแผนการสอนโดยจัดวางกิจกรรมต่างๆ ตามกำหนดระยะเวลาที่จะใช้ตลอดทั้งภาคการศึกษา ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและเนื้อหา หรือความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กๆ

ดูรายละเอียดได้จากหน้า ๓๘

ปฏิทินการสอนโรงเรียนรุ่งอรุณ			
วิชา "ภาษาอังกฤษ" โครงการ "ห้องเรียนภาษา" ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ชั้นเรียน ครูผู้สอน ครูไมเคิล ภัทรกิจ			
ปีการศึกษา	เดือน/กิจกรรม	ปีการศึกษา	เดือน/กิจกรรม
ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๒๖ ก	ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๒๖ ก
	๒๗ ก		๒๗ ก
	๒๘ ก		๒๘ ก
	๒๙ ก		๒๙ ก
ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๓๐ ก	ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๓๐ ก
	๓๑ ก		๓๑ ก
	๑ ก		๑ ก
	๒ ก		๒ ก
ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๓ ก	ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๓ ก
	๔ ก		๔ ก
	๕ ก		๕ ก
	๖ ก		๖ ก
ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๗ ก	ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๗ ก
	๘ ก		๘ ก
	๙ ก		๙ ก
	๑๐ ก		๑๐ ก
ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๑๑ ก	ปีการศึกษา ที่ ๓ ปี ๒๕๖๑	๑๑ ก
	๑๒ ก		๑๒ ก
	๑๓ ก		๑๓ ก
	๑๔ ก		๑๔ ก

ตอนที่ ๔ การวัดและประเมินผล

แบบประเมินผล ๑ หรือ ปผ.๑ คือ การประเมินผลทั้งในส่วนของเนื้อหาและกระบวนการ ซึ่งในวิชาภาษาไทยจะเน้นการฝึกฝนทั้ง ๔ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้เกิดความชำนาญ ทั้งนี้การเรียนภาษาไทยของ รุ่งอรุณจะเรียนภาษาควบคู่การทำงานใบตอง ซึ่งเด็กจะค่อยๆ สัมผัสทักษะในการใช้ภาษาได้จากการปฏิบัติจริง สามารถเข้าใจความหมายของคำด้วยตนเองไม่ใช่จากการท่องจำสิ่งที่ครูบอก

ดังนั้น การประเมินผลเด็กในส่วนของกระบวนการเรียนรู้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นตัวเสริมการเรียนรู้ในหน่วย โดยจะระบุอยู่ในชิ้นงานที่ทำ ยกตัวอย่างการทำพจนานุกรมคำศัพท์ ครูได้ตั้งเกณฑ์การประเมินชิ้นงานไว้ดังนี้

ทักษะฟัง-พูด

การถ่ายทอดความคิดจากการฟัง

(ฟังจนจบข้อความ แสดงความคิดเห็น)

พูดเป็นประโยคให้สมบูรณ์ อธิบายความให้กระจ่าง (๒๐)

มารยาทในการสื่อสาร

(มารยาทการฟังและการพูด) (๒๐)

การเรียบเรียง

(การติดตามเรื่อง การเรียงลำดับเหตุการณ์ การเล่าใหม่) (๑๐)

การประยุกต์ใช้คำสั่ง

(ปฏิบัติตามคำสั่ง ความกล้าในการแสดงออก) (๑๐)

ทักษะอ่าน-เขียน

นิสัยที่ดีในการทำงาน

(ท่าทางในการเขียน-อ่าน การจัดวางหน้ากระดาษ) (๑๐)

กระบวนการทำงาน

(การสืบค้น การใช้ห้องสมุด) (๒๐)

ความหลากหลายในการใช้คำ

(๒๐)

การสะกดคำ

(การประสมคำ แจกลูกคำ การอ่านออกเสียง) (๒๐)

การใช้ภาษาเขียน

(จับประเด็น เขียนประโยค แต่งเรื่อง สร้างพจนานุกรม) (๒๐)

ภาคผนวก

จะเห็นได้ว่า การประเมินของครูไม่ได้ดูเพียงความแม่นยำ หรือรายละเอียดของเนื้อหาของสาระวิชาเท่านั้น ทว่ายังให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กๆ การโยงใยความรู้ การใช้ภาษา สุนทรียะของงาน คือ มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนระเบียบวินัยในการทำงานแต่ละขั้นอีกด้วย

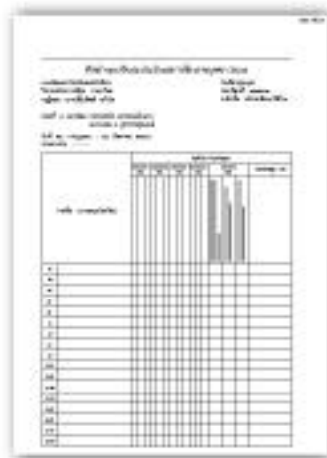
แบบประเมินผล ๒ หรือ ปณ. ๒ คือ แบบประเมินรายสัปดาห์หรือรายตอนตามผลการเรียนที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ ซึ่งจะระบุจุดประสงค์ต่างระดับเพื่อเอื้อต่อเด็กที่มีความสามารถต่างกัน การประเมินผลเป็นระยะระหว่างภาคการศึกษาเช่นนี้ยังเอื้อต่อครูให้สามารถซ่อมเสริมการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนได้ทันการอีกด้วย

แบบประเมินผล ๓ หรือ ปณ.๓ คือ แบบกรอกผลคะแนนของชิ้นงาน การทดสอบและกระบวนการเพื่อส่งเป็นรายงานไปยังผู้ปกครอง โดยครูจะเขียนเกี่ยวกับความสามารถของเด็กที่โดดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนาให้ผู้ปกครองรับทราบและส่งต่อไปยังระดับชั้นอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล

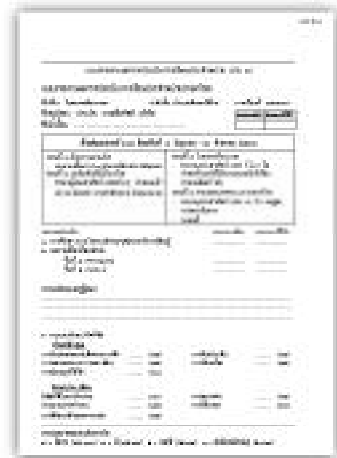
ตัวอย่างแบบประเมินผล ๑-๒-๓

แบบประเมินผล ๑

แบบประเมินผล ๒

แบบประเมินผล ๓

(ดูรายละเอียดได้จากหน้า ๓๙-๔๑)

ตอนที่ ๕ การยืดหยุ่นแผน

โรงเรียนรุ่งอรุณมีความเชื่อว่าคนเราทุกคนล้วนมีศักยภาพอยู่ในตนเองทั้งสิ้น ซึ่งศักยภาพที่แต่ละคนมีอยู่นั้นอาจแตกต่างกัน ไม่ใช่ไม่เท่าเทียม กล่าวคือ เด็กคนหนึ่งอาจมีความสามารถเชิงภาษาอ่อนกว่าเพื่อนคนอื่น ทว่าถ้าเขาทำงานศิลปะได้ยอดเยี่ยม หรือคิดเลขเก่งกว่าใคร ก็นับเป็นศักยภาพที่แตกต่าง ส่วนในรายวิชาหลักซึ่งเด็ก ๆ ต้องเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ครูก็ต้องหาวิธีการเพื่อสอนให้เขาเข้าใจในเรื่องนั้นได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้เองแม้จะกำหนดแผนการสอนลงใน One Page และปฏิทินการสอนจนตลอดครบทุกสัปดาห์ในภาคการศึกษานั้นแล้วก็ตาม แต่อาจมีปัญหาบางประการเกิดขึ้นที่ทำให้ครูต้องยืดหยุ่น ปรับแผนหรือปรับกิจกรรมเสียใหม่ ปัญหาดังกล่าวนั้นมาจากหลายสาเหตุ เช่น กิจกรรมหรืองานที่ครูให้เน้นยากเกินความสามารถของเด็กบางคน จึงต้องปรับแผนการสอนเฉพาะบุคคลให้เหมาะสมและเกิดการเรียนรู้ได้เท่าเทียมกับคนอื่น ดังตัวอย่างในกิจกรรมเย็บtringนมสาว ก่อนการทำกระทงกลีบผกา เด็กบางคนไม่สามารถจับทิศทางกรรไกรพับใบตองและเย็บtringบริเวณที่ต้องการได้ เนื่องจากยังจับเข็มและใบตองไม่ถนัดมือเมื่อเย็บใบตองจึงแตก ครูจึงให้เด็กลองเย็บใบตองในแนวราบเพื่อเกิดความคุ้นชิน และเมื่อทำจนคล่องแล้วจึงค่อยๆ ให้เด็กจับพับใบตอง และเย็บโดยมีครูคอยช่วยเหลืออยู่ตลอดหรือการแต่งกลอนสี่บทาพระคุณแม่ เด็กบางคนอาจไม่ชำนาญในการเลือกใช้คำที่บอกความรู้สึกมาผูกเป็นกลอนสี่ ครูจึงถามให้เด็กคิดคำที่สื่อถึงความรู้สึกของเขาที่มีต่อแม่ออกมาเขียนในกระดาษ และนำคำเหล่านั้นมาเขียนเป็นร้อยแก้ว ซึ่งเด็กจะสามารถเลือกใช้คำที่สละสลวยได้มากขึ้น เขียนร้อยแก้วที่มีความคล้องจองกันบ้าง แต่ยังไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์เท่าใดนัก อย่างไรก็ตามเขาสามารถสื่อความคิดความรู้สึกที่มีต่อแม่ออกมาได้อย่างชัดเจน

อีกทั้งเด็ก ๆ ยังต้องการการใช้ภาษาในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเขา เนื่องจากครูไม่เคยสอนเด็กเล็กมาก่อนจึงทำให้บางครั้งอาจจะพูดเร็ว พูดคำที่มีความหมายซับซ้อน ลึกซึ้ง ทำให้เด็กสับสนหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูพูด ทำให้ครูต้องปรับการใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น พูดชัดถ้อยชัดคำ พูดช้าลง เปิดโอกาสให้เด็กถามถึงคำที่เข้าใจยากและอธิบายความหมายอย่างชัดเจน

นอกจากนี้การใช้สื่อการเรียนการสอนจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวได้อย่างเหมาะสม คือ สามารถปรับใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ก็เป็นปัญหาอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการทำงานประดิษฐ์ใบตอง ซึ่งต้องใช้ใบตองเป็นจำนวนมาก ทำให้จำเป็นต้องซื้อจากร้านค้าภายนอก ซึ่งครูพบภายหลังว่าใบตองที่ซื้อมาอาจถูกแช่สารเคมีมาก่อน เพราะโดยทั่วไปแล้วเมื่อนำใบตองไปผึ่งแดดหรือทิ้งไว้ข้ามคืน ใบตองจะให้ตัว กล่าวคือ ใบตองจะมีลักษณะอ่อนนุ่ม สามารถพับหรือบิดได้โดยที่ใบตองไม่แตก แต่สำหรับใบตองที่ซื้อมาจะแตก ทำให้เกิดความลำบากในการเย็บหรือพับใบตอง ซึ่งเมื่อใบตองที่ซื้อมาไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ ครูจึงตัดใบตองจากโรงเรียนมาเพิ่ม ซึ่งเมื่อทิ้งใบตองไว้ข้ามคืนใบตองจะเหี่ยวและอ่อนนุ่ม จึงทำให้ครูได้ข้อสรุปว่าควรจะใช้ใบตองที่มีอยู่ในโรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้รู้และสัมผัสถึงความจริงในธรรมชาติ

จากปัญหาที่พบดังกล่าวทำให้ครูคิดยึดหยุ่นแผนให้เด็กเกิดการเรียนรู้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งเมื่อแก้ไขหรือปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กจะทำให้ครูดำเนินแผนการสอนได้อย่างราบรื่น เด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะยังสอดคล้องกับการทำแผนการสอนรวม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศนำทางครูไม่ให้หลงทาง

ตอนที่ ๖ หยอดน้ำแห่งความรู้

“การเรียนที่โรงเรียนรุ่งอรุณ การเรียนการสอนของเราเน้นที่ ๒ อย่าง คือ ๑. ครูเป็น ๒. เด็กเป็น

เป็น ในที่นี้คือสามารถเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้จริงด้วยตัวเอง ช่วงแรกรับรู้ก่อนแล้วก็รู้สึกที่ตัวเองเรียน เมื่อรู้แล้วก็ เป็น คือ เอาสิ่งนั้นมาใช้กับตัวเองได้ พอถนัดจากนั้นก็ คือ สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตัวเองรู้ให้คนอื่นได้ เป็นขั้นที่ ๓ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นด้วย รู้วิธีว่าสิ่งที่ตัวเองรู้ สิ่งที่เป็น ก่อเกิดความดีความงามอะไรในชีวิตของทั้งตัวเองและคนอื่น ครูก็จะจัดการเรียนการสอนที่จะให้เกิดผลขึ้นมาทั้ง ๓ ขั้นนี้ในรูปแบบ ว่าจะทำอย่างไรให้เด็กได้ถ่ายทอดและแม่นยำกับสิ่งที่เขารู้มา เขาเป็นและติดตัวไป

เราเห็นว่าการที่คนเราทำอะไร เราฟังปุ๊บเราก็รู้สึกเข้าใจได้ไม่ยากก็ใช้วิธีฟังจนเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง เกิดเป็น สุขุมปัญญา หรือปัญญาที่เกิดจากการฟัง อีกขั้นหนึ่งเราก็เริ่มคิดพิจารณาเรื่องที่เราฟัง เริ่มที่จะนำไปเชื่อมโยง เปรียบเทียบ นำไปใช้กับเหตุการณ์อื่นๆ ก็จะเกิดความเข้าใจขึ้นมาอีกระดับ เรียกว่า จินตมยปัญญา คือเริ่มนำมาคิดใคร่ครวญเทียบกับสถานการณ์อื่นๆ อุปมาอุปไมยทำนองเดียวกัน อีกขั้นหนึ่งคือ นำสิ่งที่รู้ที่เข้าใจจาก ๒ ขั้นแรก นำมาเป็นตัวเองที่ชัดเจนจริงๆ เปรียบเหมือนการว่ายน้ำ เราฟังครูสอนอธิบายว่าว่ายน้ำอย่างไร พอเราลงไปว่ายทดลองทำดูในครั้งแรกๆ ก็พอจะได้ แต่พอถึงขั้นพัฒนาไปถึงจุดที่ว่ายได้ดี กำกับแขน ขา ลำตัวกับจังหวะของการขึ้นลงต่างๆ ได้ Speed ที่ดี Master ได้คือ จะเอาเข้าเร็ว รู้ที่จะกำกับตัวเองแบบนี้เรียกว่า เปลี่ยนพฤติกรรมคือ ทำแล้วสังเกตตัวเองได้จนถึงสามารถระบุดตนเองได้ว่า ทำอย่างนี้ทำให้เร็วขึ้นได้อย่างไร ถึงขั้นนี้เราบอกคนอื่นได้แล้ว อธิบายได้แล้ว เรียกว่า ภาวนา ก็เลยเป็นเงื่อนไขของเราว่าการที่จะต้องนำมาบอกกล่าวคนอื่นเป็นเงื่อนไขให้เด็กทุกคนนำสิ่งที่เขารู้แล้วไปภาวนา ประมวล Present ออกมาเป็นอะไรสักอย่างหนึ่งที่จะอธิบายคนอื่นให้เข้าใจเรื่องที่ตนเองเรียน ไม่ใช่อธิบายแบบที่อธิบายแบบ Lecture บนกระดาน ไม่อธิบายแบบเอาความจำมาถ่ายทอดให้ฟัง แต่อธิบายออกมาจากความเข้าใจจริงๆ ด้วยวิธีการต่างๆ เป็นการกลั่นสิ่งที่ตนเองรู้แล้วออกมา เวลาที่เราจะกลั่นน้ำที่บริสุทธิ์ที่เป็นน้ำแท้ๆ ไม่มีอย่างอื่นเจือปนเราต้องใช้วิธีการกลั่นแล้วมันได้ที่ละหยด ทีละหยด เราก็เลยเรียกงานที่เด็กต้องทำนี้ว่า หยอดน้ำแห่งความรู้ เพราะต้องกลั่นต้องประมวลออกมา”

จากบทสัมภาษณ์เรื่อง “หยอดน้ำแห่งปัญญา”

รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม

ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งอรุณ

สาทรพูน : ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๓ หน้า ๑๔

ที่โรงเรียนรุ่งอรุณ สิ่งที่ได้ ๆ ศึกษาตลอดทั้งภาคเรียนจะได้เป็นที่ประจักษ์กันในงาน “หยดน้ำแห่งความรู้” ซึ่งในที่นี้จะเป็นการจัดงานวันแม่ขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาเวลาที่พวกเขาจะแสดงศักยภาพของตนออกมาทั้งในเรื่องสาระวิชาที่ได้เรียนมาและความคิดอันบ่มเพาะขึ้นจากการเรียนนั้น เหมือนความรู้ที่กลั่นตัวเป็นหยดน้ำให้ความชุ่มชื้นแก่บุคคลอื่น ในวิชาภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ผ่านโครงการ “ใบตองคล้องภาษา” ซึ่งการที่ได้ ๆ เกิดความรักและเห็นคุณค่าของตนกลัว ในฐานะที่เป็นพืชผู้ให้ ผู้เสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน ทำให้เด็ก ๆ สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การระลึกถึงพระคุณของบุพการี ด้วยการทำกระทงกลีบผกา และได้ประมวลไวยากรณ์ทางภาษาไทยที่เรียนมาทั้งหมดมาแต่งเป็นกลอนสี่บูชาพระคุณแม่โดยเลือกใช้คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อแม่ เช่น รัก อบอุ่น คิดถึง เป็นต้น นำมาแต่งเป็นร้อยกรองเขียนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ลงในกระดาษพร้อมทั้งวาดภาพที่สอดคล้องกับกลอน จากนั้นจึงประดิษฐ์กระทงกลีบผกาเพื่อบูชาพระคุณแม่ เด็ก ๆ จะใช้เวลาในการฝึกท่องกลอนที่ตนแต่งพร้อมกับประดิษฐ์กระทงออกมาสวยงามที่สุด เมื่อถึงวันงานบรรยากาศในงานจะอบอุ่นไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ความปรารถนาดีที่มีให้แก่กัน

บรรยากาศของงาน “สายใยแม่ลูกผูกพัน” เริ่มต้นขึ้นด้วยการบรรเลงเพลงคำนำนมจากเครื่องดนตรีไทยแล้วเด็ก ๆ จะออกมาท่องบทกลอนที่ตนแต่งให้แม่ฟังอย่างช้า ๆ และตั้งใจ แล้วคลานเข้านำกระทงไปมอบให้แม่และก้มกราบอย่างอ่อนช้อย คุณแม่จึงให้พรแก่ลูกซึ่งจะเห็นน้ำตาแห่งความปลื้มปิติไหลอาบสองแก้มอยู่ตลอดเวลา แม่และลูกสวมกอดและหอมแก้มกันด้วยความรัก ลูกพร้อมใจกันร้องเพลงคำนำนมเพื่อระลึกถึงพระคุณของแม่ จากนั้นแม่ลูกร่วมกันรับประทานของว่างโดยที่ลูกเป็นผู้บริการ เมื่อจบงานแม่และลูกจะคล้องแขนจูมมือกลับบ้านด้วยรอยยิ้ม ซึ่งเป็นภาพที่แสดงความอบอุ่นและทำให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจและซาบซึ้ง ดังจะยกตัวอย่างกลอนสี่บทหนึ่งที่ ด.ช. ธีรณัฐ อินทรโชติ แต่งไว้เป็นตัวอย่าง

“คุณแม่ของฉัน	คอยหมั่นดูแล
ธีรณัฐรักคุณแม่	แน่แท้จริงเอย”

โรงเรียนรุ่งอรุณ

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๗ คณะทำงานจัดตั้งโรงเรียนรุ่งอรุณโดยรองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม ได้นำเสนอร่างโครงการก่อตั้งโรงเรียนแนวใหม่ต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการเรียนรู้หลายท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ศาสตราจารย์นายแพทย์อารี วัลยะเสวี และศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำในการก่อตั้งโรงเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนและให้คำชี้แนะอย่างสร้างสรรค์จากท่านเป็นอย่างดี

ต่อมาคณะทำงานฯ จึงได้จัดทำร่างหลักสูตรนำเสนอต่อที่ประชุม ซึ่งประกอบด้วยนักการศึกษา นักวิชาการ และผู้สนใจในการศึกษาแนวใหม่ ซึ่งได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะคำแนะนำจากศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีลักษณะบูรณาการแบบองค์รวมที่ชัดเจนขึ้น โดยอาศัยทัศนคติและสายตาของครู ที่เข้าใจทั้งสาระวิชาและผู้เรียนเป็นอย่างดี มาเป็นแนวทางในการจัดสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ครอบคลุมเป้าหมายการเรียนรู้ได้จริง

วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ โรงเรียนรุ่งอรุณจึงได้เริ่มต้นเปิดดำเนินการเป็นปีการศึกษาแรก ระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยอาศัยแนวทางการบริหารโรงเรียนรุ่งอรุณให้เป็นองค์กรที่มีได้แสงหากำไร แต่เป็นทางเลือกใหม่สำหรับเยาวชนในระบบการศึกษาของไทย และเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ภายใต้แนวทางของคณะกรรมการก่อตั้ง ดังมีรายนามต่อไปนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ที่ปรึกษาสูงสุด

หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา

ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันถนวิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติยวดี บุญเชื้อ

ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม

คณะกรรมการบริหาร

ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี

คณะกรรมการ ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช

นายบันเทิง ต้นดีวิท

นายโสภณ สุภาพงษ์

นายธีรพล นิยม

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม

โรงเรียนรุ่งอรุณจัดสร้างอาคารสถานที่ขึ้นบนพื้นที่เกือบ ๕๐ ไร่ ในบริเวณชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งพ้นจากความหนาแน่น แออัดของอาคารบ้านเรือนและการจราจร และยังคงสภาพธรรมชาติของสวนในพื้นที่สีเขียวที่ร่มรื่น อากาศโปร่งสบายเหมาะแก่กับสุขภาพอนามัย และการเล่นกลางแจ้งของเด็กนักเรียน ส่วนอาคารเรียนได้รับการออกแบบให้มีบรรยากาศโปร่งคล้ายบ้าน ๒-๓ ชั้น ซึ่งแต่ละชั้นประกอบด้วยห้องเรียน ๓ ห้อง ล้อมรอบโถงกลาง ซึ่งส่วนหนึ่งจัดเป็นบริเวณห้องน้ำชาย-หญิงที่สะอาด ด้านหน้ามีอ่างล้างมือและอ่างล้างถ้วยชาม ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดนักเรียนและครูจะช่วยกันดูแลห้องเรียนและชั้นเรียน ร่วมรับประทานอาหารด้วยกันในห้องสวดมนต์และทำกิจกรรมต่างๆ เหมือนอยู่บ้านเดียวกัน โดยมีครูเป็นผู้ใหญ่ที่คอยให้ความเมตตา อบรม สั่งสอนทั้งวิชาและคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดความอบอุ่นและเป็นปกติสุข นอกจากนี้ การเลือกใช้วัสดุส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุธรรมชาติที่คงทนถาวร ให้อากาศถ่ายเทอยู่ท่ามกลางแมกไม้ บึงใหญ่ สนามหญ้า เพื่อให้สภาพแวดล้อมเหล่านี้เป็นห้องเรียนธรรมชาติไปในตัวที่นักเรียนจะสัมผัสได้โดยตรงตลอดเวลา

โรงเรียนรุ่งอรุณตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๙/๙ หมู่ ๕ ถนนพระราม ๒ ซอย ๓๓ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐ โทร. ๐-๒๘๗๐-๗๕๑๒-๔, ๐-๒๘๗๖-๐๙๐๓-๔

และ ๐-๒๘๔๐-๒๕๐๑-๔

โทรสาร ๐-๒๘๗๐-๗๕๑๔

Website : www.roong-aroon.ac.th

E-mail : infor@roong-aroon.ac.th

E-mail : school@roong-aroon.ac.th

ปัจจุบันในปีการศึกษา ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นปีที่ ๕ ของโรงเรียนรุ่งอรุณ มีนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย รวมทั้งสิ้นประมาณ ๗๕๐ คน ครูจำนวน ๑๖๐ คน และบุคลากรฝ่ายต่างๆ อีกกว่า ๔๐ คน นอกจากนี้สมาชิกของรุ่งอรุณยังมีกลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งเป็นชมรมอาสาสมัครทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก ครอบครัวและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้ประกอบเป็นสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของรุ่งอรุณที่มีชีวิตชีวาเป็นกันเองและอบอุ่นเสมือนหนึ่งชุมชนเล็กๆ ที่มีวิถีการเรียนรู้ เป็นแม่บทใหญ่แห่งความสัมพันธ์ของทุกชีวิตในรุ่งอรุณ

วิถีการเรียนรู้สู่ปัญญา

การเรียนรู้ นั้น นับเป็นธรรมชาติเดิมแท้ของมนุษย์ (ซึ่งแตกต่างอย่างเด่นชัดจากสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ) หากแต่การจัดการศึกษานั้น เป็นระบบหนึ่งที่สังคมมนุษย์ได้สร้างและพัฒนาขึ้นจนเป็นแบบแผนอันมีแก่นสาระและกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ พอที่จะดำรงสังคมให้เจริญงอกงามต่อไป ดังนั้น “การศึกษา” จึงควรมีบทบาทสำคัญในการนำธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ มาพัฒนาผ่านแก่นสาระและกระบวนการที่เชื่อได้ว่าจะเป็นครรลองสู่อิสรภาพทางปัญญา ซึ่งเป็นคุณสมบัติแห่งการศึกษาที่สมบูรณ์ของมนุษย์

โรงเรียนรุ่งอรุณจึงเลือก “ครรลองแห่งการพัฒนาปัญญา” เป็นแม่บทในการจัดกระบวนการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อให้ครู นักเรียนและบุคคลที่แวดล้อม ได้ร่วมกันแสวงหาเป้าหมายสูงสุดคือ ความจริง ความดี ความงาม อันประณีตด้วยตนเอง โดยมีสัมมาทฤษฎีเป็นที่ตั้ง และใช้สติ-สัมปชัญญะกำกับโดยตลอด ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวจะอาศัย ๒ ปัจจัยหลักคือ กัลยาณมิตร และ โยนิโสมนสิการ

กัลยาณมิตร

ได้แก่ พ่อแม่ ครูและบุคคลแวดล้อมผู้ไม่เมตตา รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยแก่การเรียนรู้จริง

โยนิโสมนสิการ

คือวิถีคิดของบุคคลที่จะเกิดการเรียนรู้ด้วยการพึ่งพาสติปัญญาของตนเอง ซึ่งพ่อแม่และครูสามารถเป็นต้นแบบแห่งการถ่ายทอดคุณลักษณะของผู้รู้คิดได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะการศึกษาที่แท้ จะเริ่มต้นได้เมื่อคนรู้คิดเป็น

วิถีการเรียนรู้สู่ปัญญาดังกล่าว จึงเป็นทิศทางการศึกษาของโรงเรียนรุ่งอรุณ เพื่อนำธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ไปสู่อิสรภาพทางปัญญา ผ่านการศึกษาในระบบโรงเรียน

จุดมุ่งหมายของการศึกษา
ควรพาบุคคลไปให้ถึงสัมมาทิฐิ

.....

การศึกษาในความหมายที่แท้จริง
คือการศึกษาที่เป็นอิสระ
หมายถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดและจิตใจ
ของบุคคลบนฐานของภูมิธรรมภูมิปัญญา

.....

สถานศึกษาไม่ได้จำกัดขอบเขต
เอาไว้แต่เพียงภายในห้องเรียน
และหน้าที่การสอน
ก็ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ครูแต่เพียงผู้เดียว

.....

ครูเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญสำหรับผู้เรียน
เพราะเป็นผู้บอกผู้ชี้ทางที่ชอบ ผู้ฝึกฝนขัดเกลา
ให้ศิษย์พ้นจากความไม่รู้

.....

ความเป็นรุ่งอรุณแห่งการศึกษา
เป็นเครื่องหมายแห่งการเกิดหนทางปัญญา
คือการถึงพร้อมด้วยกัลยาณมิตร
และโยนิโสมนสิการ

.....

(จากหนังสือ “วิถีการเรียนรู้ที่รุ่งอรุณ” โดย รองศาสตราจารย์ประกายภัทร นิยม ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งอรุณ)

โรงเรียนเพื่อทิศทางใหม่ของการศึกษา

๙/๙ หมู่ ๕ ถนนพระราม ๒ ซอย ๓๓ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐
โทรศัพท์ ๘๗๐-๗๕๑๒-๓, ๘๖๗-๐๙๐๓-๔, ๘๔๐-๒๕๐๑-๔ โทรสาร ๘๗๐-๗๕๑๔

ค ณะ ต ำ ำ เ นื น ก ำ ร

โครงการวิจัยเพื่อผลิตหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชา

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งอรุณ

ผู้จัดทำ

นางสาวสุวรรณา ชีวพฤษ์
นางสาวอัญญมณี บุญซื่อ
นายไพโรจน์ ชินศิริประภา
โครงการตำราและพัฒนาสื่อ

ครูใหญ่ระดับประถมศึกษา โรงเรียนรุ่งอรุณ
ครูใหญ่ระดับอนุบาล โรงเรียนรุ่งอรุณ
หัวหน้าโครงการตำราและพัฒนาสื่อ
สำนักวัฒนธรรม โรงเรียนรุ่งอรุณ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสมศรี กิจชนะพานิชย์
นายดุสิต ทองสลวย
นางสาวประวีณา ชะลุย
นางเสวียง ศรีพันธุ์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

ผู้พิจารณาผลงาน

นางสมศรี กิจชนะพานิชย์
นายวิรัช ตาแก้ว
นายวีระ พลอยครบุรี

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
ผู้อำนวยการศูนย์สื่อเพื่อปฏิรูปการศึกษา
นักวิชาการศึกษา

หากท่านมีข้อสงสัย
โปรดส่งคำถามของท่านมายัง

กรุณาส่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ถนนสุขุมวิท แขวงวชิระ เขตดุสิต

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๘-๗๑๒๓

Email : onec@onec.go.th

Website : www.onec.go.th

